...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 76 (7984)
МАРТЫН 29
ЧЕТВЕРГ
1956 он

Сэн 20 мүнгэн.

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Модо бэлэдхэлые эрид түргэдхэхэ

Зургаадахи табанжэл соо Эхэ ...ойнгоо арадай ажахын бүри ...эр һалбаран хүгжөөгдэхэ бай...ень КПСС-эй XX съездын Директ...нүүд сооһоо харанабди. Энэ үе ...арадай ажахын һалбари бүхэн...барилгын хүдэлмэри хэзээ хэзээ...һээ ехээр эрхилэгдэхэ байна. ...омышленна центрнүүдтэ, мүн ху...нютагуудташье байрын гэрнүүд, ...льница, һургуули, мүн фабрика, ...одууд тон олоор баригдахань. Ба...гын иимэ ехэ хүдэлмэри модо бэ...хэлэй промышленностиин урда ...ехэ эрилтэ табина. Юуб тэхэдэ, ...о хэрэглэнтүйгөөр ямаршье ба...га хэхын аргагүй ха юм.

Партиин XX съездын Директивүүд ...оронойнмай модо бэлэдхэлэй ...омышленность саашадаа ехээр ...жөөгдэхөөр хараалагданхай. Мо... бэлэдхэлгые бүхы хэмжээгээр ...эдхэжэ, хэрэгсэлэй модо ехээр ...ха хэрэгтэ онсо анхарал ...дуулагдана. Энэ зорилгые бэе...лхын тулада нэн түрүүн модо бэ...хэлэй хүдэлмэриие комплекснор ...анизацилха, леспромхоз бүхэ...е саг үргэлжын хүдэлмэришэдтэй ...охо, модо бэлэдхэлгэ дээрэ бү... техникые ашаг ехэтэйгээр хэрэг...э ба леспромхозуудые бүтээсэ...тэй шэнэ машина зэмсэгүүдээр ...гаха тон шухала болоно.

...ронойнмай модоной промышлен...тиин хүдэлмэришэд, тэрэ тоодо ...ай республикын модошод шэнэ ...анжэлдэ парти, правительствоор ...аа табигдаһан харюусалгатай ...алгые бэелүүлжэ эхилбэ. Респуб...ымнай леспромхозуудта модо бэ...хэхэ, шэрэхэ 1956 оной түсэбые ...зорһоонь урид дүүргэхын түлөө ...алистическэ мүрысөөн үргэнөөр ...эрэнхэй. Эрийскэ, Курбын лес...мхозуудай хүдэлмэришэд тэрэ ...үрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр ха...далсажа, модо бэлэдхэхэ ба шэ...э түрүүшын кварталай түсэбые ...алтатайгаар дүүргэжэ байна. ...предприятинуудай модошод ...лай түрүү дүй дүршэл болоһон ...личностиин графигые хэрэглэн, ...огдоһон модые ута зандань шэ...э, гүрэнэй түсэбые һара бүридэ ...эжэ эхилээ. Модошодой олон ...аданууд ба механизаторнуудай ...эй эхиндэ абаһан уялгын муу ...эр дүүргэгдэжэ байһаниинь тү...шын кварталай хүдэлмэри дээрэ... харагдажа эхилбэ.

...бэшье, гээгдэлтэй леспромхо...д республика соомнай үшөөл бии ...аар. Тиимэһээ модо бэлэдхэлэй ...элмэри гээгдэлһээ гүйсэд гара...эжэ тобшолол хэхэ болоо һаа бу... Үшөө хэдэн леспромхозууд сүүд...оо модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ гра...аа хүсэлдүүлхэ талаар хүдэлмэ...өө эрид хубилалта хээгүй бай...р. Байкальска леспромхоз урда ...нүүдтэ «Забайкаллес» комбина...эгээл гээгдэнги предприятинуу...нэгэн байһан аад, энэ жэлэй ...һээ түрүүшүүлэй зэргэдэ гара... байна. Тус леспромхоз мүрысөө... түрүү зэргэдэ саг үргэлжэ ябал...а гүйсэд аргатай. Тэрэниинь ...н гэршэлнэб гэхэдэ, модоной за...аар бусад леспромхозуудта ор...оо һураггүй баян, «С-80» мар... арбаад шэнэ трактор болон ав...машинанууд тэрээндэ үгтэнхэй, ...ондоошье арга боломжонуудаар ... Теэд эндэ ажалай эмхидхэлэй ...өөл хангалтагүй, үйлэдбэридэ байһан доторой арга боломжо ба ажалай түрүү дүй дүршэлэй үргэнөөр хэрэглэгдэдэггүй дээрэһээ зарим үдэрнүүдтэ модо бэлэдхэхэ графигай таһалдаха ушар үзэгдэнэ. Леспромхозой дирекци, партийна организаци ажахыгаа хүгжөөхын тулада холын хараанай асуудалнуудые шиидхэдэггүй байна. Модо талуулгада хүдэлдэг тракторнууд, мүн олонхи автомашинанууд үбэлэй хүйтэндэ газаа хонуулагдаһаар үнгэрөө. Механизаторнууд тэдэниие халаажа гаратараа хэдэн час сагаа миин гээдэг байгаа.

Иимэ хангалтагүй байдал Итанцын, Черемуховска болон бусад леспромхозуудта үзэгдэнэ. Эндэхи хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд мастерска участогуудай хүдэлмэриие цикличностиин графигта оруулха талаар үүсхэл оролдолго гарганагүй. Тиимэһээнь мүнөө болотор тон олон участогуудынь хуушанай, гээгдэнги аргаар хүдэлмэрилжэ, ажал ехэтэй хүдэлмэриие комплексноор механизацилха хэрэгтэ һаад ушаруулна. Тиимэл хадаа эдэ леспромхозууд гээгдэлһээ гараха зорилгоор хүдэлмэридөө жэлэй эхинһээ хойшо эрид хубилалта хэжэ шадаагүй. Мартын 26-най мэдээн дээрэһээ харахада, дурсагдагша леспромхозуудай модо шэрэхэ квартальна даалгабаринуудаа дүүргэхэнь бэрхэтэй болоо.

Зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй нэгэдэхи квартал дүүрүүтэй байна. Энэ үе соо хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэн предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд ойрын үдэрнүүдтэ гээгдэлһээ гараха зорилгоор шухала хэмжээнүүдые абаха зэргэтэй. Тиихэ мүртөө гүрэнэй түсэбэй дүүргэлтые валовой продукциин талаар харахагүй, харин шадаал һаа барилгын, хэрэгсэлэй модо оронойнгоо барилганuудта ехээр үгэхые оролдохо шухала. Мүнөө үбэлэй хүйтэн үнгэржэ, модо шэрэлгые хоёр халаанда эмхидхэхэ арга гүйсэд бии болоо. Иимэһээ механизмуудые техническэ заабариин ёһоор саг болзор соонь заһабарилжа, бүхы техникын хүсые дүүрэнээр, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ ёһотойбди. «Забайкаллес» комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд гээгдэнги леспромхозуудта гаража, ажалай эмхидхэлые һайжаруулха, шэнэ техникые зүбөөр ашаглаха талаар модошодто бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Леспромхоз бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд байгша оной түрүүшын кварталсоо туйлаһан зарим амжалтаяа улам арьбадхажа, саашадаа нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилдэг болохын тулада ажалайнгаа эмхидхэлые бүри нарижуулан һайжаруулха ёһотой. Тиин модо шэрэхэ 5—10 хоногой даалгабариие саг соонь заатагүй дүүргэжэ байха хэрэгтэй.

КПСС-эй XX съездын Директивэнүүд соо хараалагдаһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлэн, советскэ хүнүүд зургаадахи табанжэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө шэнэ хүсөөр дэлгэрүүлжэ эхилбэ. Леспромхозуудай партийна, профсоюзна ба комсомольско организацинууд энэ мүрысөөндэ модошодые эдэбхи ехэтэйгээр хабаадуулжа, абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал хангаха уялгатай.

Түрэл орон доторнай

Эстонско ССР Ахтма гэжэ Эстонско залуу городто газосланцева тоһо болбосоруулха завод баригдахаар бэлэдхэгдэжэ байна. Тэдэниие барилга КПСС-эй XX съездын Директивэнүүдээр зургаадахи табанжэлэй түсэб дотор хараалагданхай. Мүнөө геолого-бэдэрэлгын хүдэлмэри хэгдэжэ ба техническэ проект табигдажа дүүргэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Ахтмада газосланцева заводой баригдаха газар түсэблэгдэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Оронойнмай полинуудта

ФРУНЗЕ. Кантска МТС-эй механизаторнууд Киргизи доторoo эгээн түрүүн сахарна свёкло273 тарижа эхилбэ. Һайнаар элдүүрилэгдэһэн ба ехээр утэгжүүлэгдэһэн намарай пар дээрэ свёкло таригдана. Энэ культурын үрэһэ хүрэнгэ эгээн түрүүшынхеэ гранозан хороор угаагдана. Сахарна свёкло тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдөө. Хаданuудай дунда баригдажа байһан Орто-Токойско водохранилищиин уһаар тэрэнэй зариманиинь уһалагдаха юм.

ТБИЛИСИ. Грузиин набтар газарай районуудта ногоо тарилга эхилээ. Байгша ондо ногоонуудай тарилгын талмай үргэдхэгдэхэһөө гадна, элдэб олон янзын ба сортын ногоонууд таригдаха юм. Люцернын тарилгын талмай нилээд үргэдхэгдэхэнь. Мүн энээнэй урда тээ таригдадаггүй шахуу байһан олон жэлэй залаата ногоонууд таригдаха байна. Республикын ганданги ба гандандишаг зононуудай эрхэ байдалда үндэр ургаса үгэдэг сорго гэжэ ногоон ехэ талмай дээрэ таригдаха юм. (ТАСС).

Түмэр замай транспортын финансова хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

Мартын 27-до Москвада түмэр замай транспортын финансова, түсэблэлгын ба бухгалтерска хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн нээгдэжэ, үнгэрэгшэ табанжэлэй түсэбые дүүргэлгын финансова дүнгүүд болон түмэр замай транспортын зургаадахи табанжэлэй финансова түсэб зүбшэн хэлсэгдэжэ байна.

Ороной предприятинууд болон түмэр замай управленинүүдэй түлөөлэгшэд, транспортна институдуудай научна хүдэлмэрилэгшэд, СССР-эй Финансын министерствын, Промбанкын, СССР-эй Науканuудай академиин комплексно транспортна проблемэнүүдэй институдай түлөөлэгшэд, Московско түмэр замай узелай хүдэлмэрилэгшэд энэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Харгы замай министр Б. П. Бещев зүблөө нээгээ. Зүблөөндэ хабаадагшад министерствын финансова управлениин начальник И. В. Ивлиевэй элидхэл, главна бухгалтер А. П. Ивановой мэдээсэл шагнаба.

Зүблөөн табан үдэр соо үргэлжэлхэ юм. Пленарна заседаниһаа гадна, секциин заседанинууд болохо. Түмэр замда, барилгада мүнгэ һомолoлтын ба ажахын тоосооной секцинүүд хүдэлмэрилнэ. (ТАСС).

Братска ГЭС-тэ зорюулан

Владимир Ильичын нэрэмжэтэ московско завод хүндэ промышленностиин ба хүдөө ажахын захилые дүүргэхын хажуугаар томо томо электростанцинуудые барилга дээрэ хэрэглэгдэхэ электродвигательнүүдые бүтээн гаргана.

Эдэ үдэрнүүдтэ Волга, Днепр, Ангара дээрэхи ехэ барилганuудта эльгээгдэхэ электродвигательнүүд бүтээгдэжэ байна. Тус завод Братска гидроэлектростанцида олон электромашинануудые эльгээгээ. (ТАСС).

Инкубаторна станцинуудта хабарай сезон эхилбэ

Оронойнмай шубуу үсхэбэрилгын инкубаторна станцинуудта хүдөө ажахын шубуудай дальбараа гаргалгын сезон эхилбэ. Колхозуудай шубуу үсхэбэрилгын фермэнүүд, колхознигуудай хубиин ажахынууд ба городой ажалшад тахяатай, галуунай, нугаһанай, индюгэй түрүүшын хэдэн миллион дальбараа абаба. Шубуунай мяха абалгые ехэдхэхын тула инкубаторна станцинууд колхозуудта үүлтэр һайнтай тахяануудһаа гараһан дальбарaануудые үгэнэ. Уһан сөөрэмүүдтэй артельнүүд инкубаторна станциһаа уһанай шубуунай дальбараануудые абана.

Шубуу үсхэбэрилгын инкубаторна станцинууд байтша ондо 300 миллион дальбараа гэхэ гү, али үнгэрэгшэ сезонойхидо орходоо 50 миллионоор үлүү олон дальбараа гаргаха байна. Мянга гаран станцинууд тахяануудые клеточнэ аргаар шахажа, гүрэндөө шубуунай мяха ехээр үгэхэ юм.

Шубуу үсхэбэрилгын механизированнэ томо фабрикануудтай Ставропольско хизаарай колхозууд инкубаторна станцинуудһаа 18—20 мянган дальбараа абаба. Ставропольско, Краснодарска хизаарнуудай ба Украинын олохон колхозууд иимэ фабрикануудые барижа, ашаглалгада оруулхань. Фабрика бүхэниинь 20—40 мянган шубуу клеточнэ аргаар шахажа шададаг байха юм. (ТАСС).

Украинын колхозууд һү абалгада ажал багаар гаргашалдаг болоно

КИЕВ, мартын 27. (ТАСС). Украинын 3 мянга шахуу һүнэй-товарна фермэнүүд үнеэдые үдэрэй хоёр дахин һаадаг болоо. Тиигэжэ олон арбаад мянган һаалишадые сүлөөлжэ, ондоо хүдэлмэридэ табиха, олон зуу мянган ажалта үдэр алмаха аргатай болоһон байна.

Хүдөө ажахын артельнүүдэй үнеэдэ хоёр дахин һаадаг болоһоной ашаар центнер һү абалгада ажал багаар гаргашалагдадаг болоо, һаалишадай хүдэлмэри хүнгэдхэгдөө гэжэ дүй дүршэл харуулба.

Боро нүүрһэнэй шэнэ шахтанууд

ЛЬВОВ, мартын 27. (ТАСС). Львовско, Закарпатска болон бусад областьнуудта боро нүүрһэнэй шэнэ предприятинуудые бариха, бии байгаашыень хүсэтэй болгохо хүдэлмэри хэгдэжэ эхилбэ. Березинскэ шахтуправлениин № 32 шахт нүүрһэ үгэжэ эхилээ. Эндэ нүүрһэн үрэмдэлгэ тэһэлэлгын шэнэ аргаар малтагдана, нүүрһэ зөөлгэ механизацилагданхай. Байгша ондо «Львовуголь» гэжэ республиканска трест шэнэ шахтануудые ашаглалгада оруулха байна.

Боро нүүрһэ малталгын бүхы хүдэлмэри механизацилагдахаар хараалагдана. Мүн электровозууд олон болгогдохо байна.

„ТУ-104“ гэжэ пассажирска реактивна самолёт Москвадаа ерэбэ

Москвагай Внуковска аэропорт. Мартын 27. Эндэ столицын ба областиин олон зуугаад ажалшад сугларaa. Тэдэнэй дунда авиационно конструкторнууд, Социалистическэ Ажалай Геройнууд А. Н. Туполев ба А. А. Архангельский, СССР-тэ байгаа Великобританиин Посольствын дэргэдэхи агаарай сэрэгэй атташейн орлогшо майор Д. Р. Спилсбери, центральна болон московско газетэнүүдэй журналистнууд бии. Лондонһоо бусажа ябаһан «ТУ-104» гэжэ пассажирска реактивна самолёдой экипажые угтахаяа тэдэнэр ерэһэн байна.

15 час. Огторгойн хаяада бишыхан хара точко харагдаба. Хэды секунд болоод, агаарай томо гэгшын кораблиин моторнуудай хүүеэн дуулдаба. Социалистическэ Ажалай Герой А. Н. Туполевай ухаалан зохёоһон пассажирска реактивна самолёт газарта буухаяа доошоо оробо.

15 час 6 минута. Лётчик А. К. Стариковай жолоодоһон машина бетоноор хушагдаһан харгы дээрэ бууба. Эндэшье, мүн Москва—Лондон—Москвагай хоорондо ниидэһэн бүхы замдаа энэ лётчик өөрынгөө ехэ мэргэжэл шадабариие харуулаа. А. К. Стариков авиацида хүдэлмэрилжэ байһан үе соогоо 3 мянга шахуу час агаарта ябаһан байха юм.

ТАСС-эй корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө «ТУ-104» кораблиин командир А. К. Стариков иигэжэ хөөрэбэ:

— Үнгэрэгшэ зун Тушинска аэродром дээрэ болоһон агаарай парадта самолёднай хабаадалсаа һэн. Советскэ хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүдэй бүтээһэн ба түхеэрһэн энэ гайхамшагта машинын ниидэхые олон зуугаад мянган хүн хараа.

Бүхэли металлаар хэгдэһэн машинада хүсэ ехэтэй реактивна хоёр двигатель тодхогдонхой. Хии табихагүй кабина соонь багажаа хээд, 50 пассажирай һуугаад ябаха зөөлэн креслэ, буфет, гурбан электроплиткэтэй кухни, духовой шкаф, нэгэдэхи ба хоёрдохи блюдын эдеэ хоол хэхэ термосүүд бии.

«ТУ-104» гэжэ самолёт, жэшээлхэдэ, Москваһаа Новосибирск хүрэтэр, 3000—3200 километртэ буунгүйгөөр ниидэжэ шадаха юм.

Нүхэд Н. А. Булганин болон Н. С. Хрущевой Англи ошохоёо байһантай холбоотой бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, советскэ бүлэг түлөөлэгшэд «ТУ-104» гэжэ манай пассажирска реактивна самолёдоор мартын 22-то Лондон абаашагдаһаниинь мэдээжэ. Экипажай составта намһаа гадна, хоёрдохи пилот Н. Я. Яковлев, штурман И. К. Багрич, бортрадист Н. К. Беляев, борттехник Г. И. Гончаренко, бортинженер Н. В. Кочетков гэгшэд оролсоно.

Лондон ошоһон түрүүшымнай часуудта английска хэблэл ба олониитэ зон советскэ пассажирска реактивна самолёдто анхаралаа ехээр хандуулаа. Баруунай оронуудта бүтээгдэһэн бусад ямаршье самолёдуудта орходоо «ТУ-104» гэжэ самолёт һураггүй багтаамжатай ба таарамжатай зохид гэжэ тэдэнэр заaһан байна.

Бидэнэр мартын 27-ной 11 час 22 минутада Лондонһоо гараад, зүүн зүг шэглэн ниидээбди. Англиин столицаһаа Берлин хүрэтэр метеорологическа ехэ бэрхэшээлтэй эрхэ байдалда ниидэхэ ушартай болообди. Ойроо 800—1000 метр холо юумэ хаража шадахаар байгаа. Тиигэбэшье, иимэ байдал манда һаад ушаруулаагүй, юундэб гэхэдэ, самолёдтомнай радионавигационно, радиолокационно ба радиохолбооной эгээн шэнын түхеэрэлтэнүүд тодхогдонхой юм. Тэрээнһээ гадна, машинын газарта тэмтэ буулгаха ба ниидэжэ ябахадаа автоматическаар жолоодохо аппаратура пилодой кабина соо бии.

Берлинһээ Москва хүрэтэрхи замые бидэнэр наратай уларилда, Москватай радиохолбоогоо таһалангүйгөөр ниидэжэ гараабди. Лондон—Москвагай хоорондохи агаарай бүхы замые самолёт 10 мянган метр дээгүүр, час соо 800—830 километр скоростьтойгоор ниидэжэ гараа. Кабина дотор агаарай нэгэ янзын шииг нойтотой ба цельсиин ёһоор, хубилалтагүй 20 градус температуратай байгаа. Ниидэжэ ябахадаа хэрэгтэй болоо һаань, экипажай гэшүүдтэ ба пассажирнуудта өөһэд өөһэдын кислородно приборнуудые үмдэхэ арга олгогдоһон байна.

Москва—Лондоной ба Лондон—Москвагай хоорондо буунгүйтөөр ниидэлгые амжалтатайгаар дүүргэжэ, бидэнэр Эсэгэ оронойнгоо гайхалтай һайн авиационно техникые бүхы дэлхэйдэ харуулаабди.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр Эйвазов Махмуд Багир Оглые Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаха тухай

Колхозой үйлэдбэри дээрэ хэһэн ...ажал-ябуулгыень тэмдэглэн, түрэһөөнь хойшо 148 наһа гүйсэтэйнь дашарамдуулан, Азербайджанска ССР-эй Лерикскэ районой «Комсомол» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүн нүхэр **Эйвазов** Махмуд Багир Оглые **Ажалай Улаан Тугай** орденоор шагнаха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. ВОРОШИЛОВ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Н. ПЕГОВ.

Москва, Кремль.
1956 оной мартын 27.

1905—1907 онуудой революцида эдэбхитэйгээр хабаадагшадые СССР-эй орденуудаар шагналга

1905—1907 онуудай ородой түрүүшын революциин 50 жэлэй ойн гүйсэтэй дашарамдуулан, революционно хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө 1905—1907 онуудай революцида эдэбхитэйгээр хабаадагшадые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй орденуудаар шагнаба.

Ленинэй орденоор 442 хүн, Ажалай Улаан тугай орденоор 897 хүн шагнагдаа.

1905—1907 онуудай революцида эдэбхитэйгээр хабаадагшадые шагнаһан тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ «СССР-эй Верховно Соведэй ведомостьнууд» дотор бүрин толилогдохо. 1905—1907 онуудай революцида эдэбхитэйгээр хабаадагшадые шагнаһан тухай мэдээсэл тус тус республика ба областьнуудай талаар республиканска болон областной хэблэлдэ тунхаглагдаха байна.

ЭРТЫН БОРНОЙЛГО ЭХИЛЭЭ

ПЕТРОПАВЛОВКА, (телефоноор абтаба). Зэдын аймагай Цагаан-Усанай МТС-эй харьяата колхозуудта хабарай эртын борнойлго мартын 27-до эхилээ. Энэ МТС-эй харьяата колхозуудта бүхыдөө 10.500 гектар газар борнойлогдохо байна. Борнойлго хабарай эртын болон намарай парнууд дээрэ үнгэргэгдэхэ юм.

Мүнөө «Коммунизм» колхозой поли дээрэ нүхэд С. Зарубинай, Н. Цыреторовэй тракторна бригаданууд борнойлго хэнэ. Эндэ трактористнууд нүхэд В. Дробышев, Ц. Чойдонов, И. Баранов, В. Плюснин болон бусад хэдэн зуугаад гектар газар борнойлоод байна. Мүн тэрэшэлэн Сталинай, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта хабарай эртын борнойлго эхилээ.

Гадна, тус МТС-эй харьяата колхозуудта бүхыдөө 18000 гектар талмайда ороoһото культуранууд таригдаха байна. Энэнь 1953 онойхидо орходоо хоёр дахин ехэ юм. Мүнөө эдэ колхозууд ороoһо таряанай гектар бүхэнһөө 10 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаха гэһэн уялгаяа бэелүүлхын түлөө оролдоно.

И. Яхно.

Олон үхибүүдтэй эхэнүүд шагнагдаба

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр олон хүүгэдтэй эхэнүүдые «Эхын алдар» гэжэ орденуудаар ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө шагнаба.

Тарбагатайн аймагай «Авангард» колхозой гэшүүн П. В. Пронина, Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр А. Е. Пуканова гэгшэд 9 үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 1-дэхи шатын орденоор шагнагдаба.

Бичурын аймагай XIX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн П. А. Белых, Хэжэнгын аймагай «Заветы Ильича» колхозой гэшүүн А. К. Афанасьева, Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Клюшева, Сэлэнгын аймагай Усть-Үрмэ тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр В. Г. Колесова гэгшэд найман үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 2-дохи шатын орденоор шагнагдаба.

Долоон үхибүү түрэһэн ба хүмүүжүүлһэнэйнгээ түлөө «Эхын алдар» гэжэ 3-дахи шатын орденоор 17 эхэнүүд шагнагдаба. Тэдэнэй дунда Курумканай аймагай Саран-Хур нютагай гэрэй эзэн эхэнэр Д. Л. Цыремпилова, Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Д. Б. Бамбарова, Хориин аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Г. Д. Дашиева ба бусад бии.

«Эхын медаль» гэжэ 1-дэхи шатын медаляар 38 эхэнүүд, «Эхын медаль» гэжэ 2-дохи шатын медаляар 65 хүн шагнагдаһан байна.

Үндэр наһатын оролдосото ажал

Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи бригадын гэшүүн Радна Цыдыпов 72 наһатайшье һаа, хамтын ажалда үбэл зунгүй шударгыгаар хүдэлдэг. Тушаажа абаһан морёороо хабартаа хүрэнгэ шэрэдэг, дархалалгада хэрэгтэй хуһа бэлдэжэ хатаадаг, аса, тармуур гэхэ мэтын жэжэ зэр зэмсэгүүдые хэдэг юм. Тэжээл бэлдэлгын, таряа хуряалгын үедэ поли дээрэ морёороо элдэб ажал хэдэг байна. Тэрэнэй дааһан мориниинь хододоо тарган, зэмсэг тоногынь һайн байдаг. 1955 оной туршада нүхэр Цыдыпов хамтынгаа ажал дээрэ 300 ажалта үдэр олоһон байна. 1956 оной январь, февраль һаранuудта 62 ажалта үдэр олоо. «Арад зондоо парти, правительствын ехэ анхарал оролдолго гаргажа байхада, ажалхэнгүй һуухамни аягүй гээшэ»—гэжэ үбгэн Радна хэлэдэг. Мүнөөшье жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ.

Д. Тогошиев.

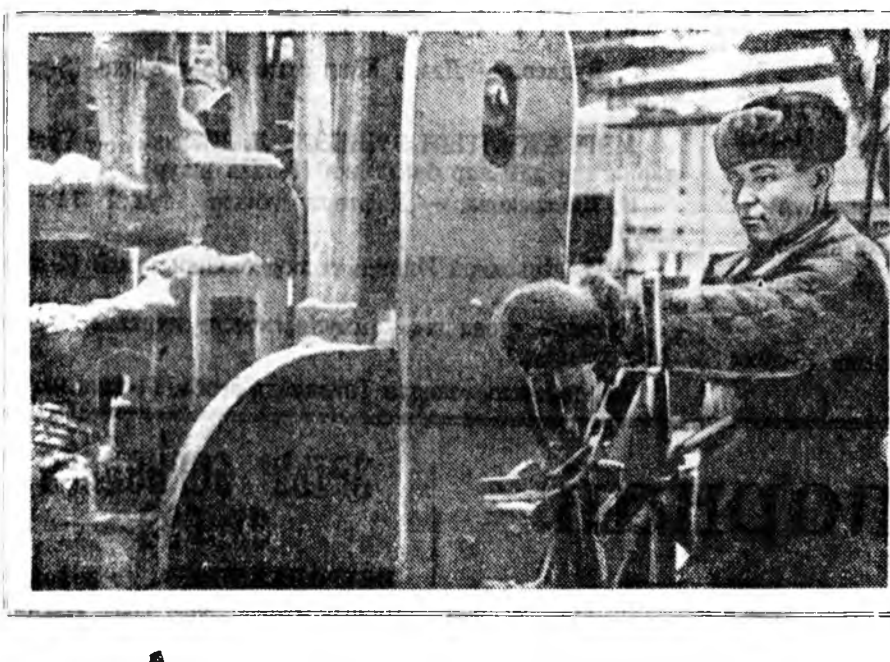

☆ ☆

Улан-Удын модоной заводой коллектив энэ онойнгоо түрүүшын кварталай түсэб дүүргүүтэ байна. Заводой модо орой руунь хюреэдэлгын цехын рамщик Григорий Михайлович Ермолаев халаанайнгаа даалгабари 130 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: нүхэр Ермолаев хүдэлмэрилжэ байна.

А. Мантаевай фото.

☆ ☆ ☆

Ажал хэрэгээ мэдэжэ хүтэлбэрилхэ

Партийна эдэбхитэдэй суглаанһаа

Һаяхан болоһон Кяхтын аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй XX съездын дүнгүүд тухай элидхэл партиин обкомой секретарь нүхэр **Ц. О. Очиров** хэбэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съезд,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ, — манай парти болон ороной бүхы ажабайдалда болоһон угаа ехэ событи мүн. Съезд хадаа коммунистическэ общество байгуулхын, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдал бэхижүүлхын түлөө, марксизм-ленинизмын һургаалай илан мандахын түлөө тэмсэлэй асари ехэ программаар манай партиие, бүхы советскэ арадые зэбсэглэбэ. КПСС-эй XX съезд манай партиин эбдэршэгүй бата нэгэдэлые, ленинскэ Центральна Комитедээ тойрон тэрээнэй нягтаар жатсанхайень, арад зонтойгоо таһаршагүй холбоо барисаатайень харуулаа.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ зургаадахи табанжэлэй түсэбөөр табигдаһан зорилгонууд тухай элидхэлшэ тодорхойгоор хэлэбэ.

Парти, правительствын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэ зуураа, Кяхтын аймагай хүдэлмэришэд, колхознигууд, МТС-үүдэй механизаторнууд промышленна болон хүдөө ажахын продуктнуудые ехэдхэхэ талаар зарим тэды амжалта туйлаһан байна. Аймагай предприятинуud табадахи табанжэлэй түсэбые болзорһоонь урид, 4 жэл 8 һара соо дүүргэһэн юм. Мүн энэ жэлэй түрүүшын хоёр һарын түсэб һайнаар дүүргэгдээ. Һү һаалгаяа аймагай колхозууд нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо хоёр дахин ехэдхэһэн, хурьга олоор абаһан байна.

Гэхэтэй хамта, элидхэлшэ болон үгэ хэлэгшэд колхоз, МТС-үүдэй хүдэлмэриин нилээд олон дутуу дундануудые шүүмжэлһэн, арга боломжые элирхэйлһэн байна. Аймагай колхозуудта эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ хүдөө ажахын продуктнууд тон багаар абтана. Олонхи колхозуудта 1955 оной турша соо эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо үнеэд олоор хороогдоо. Илангаяа Маленковой, Сталинай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта үнеэд олоор хороһон байна. Мартын 1-нэй байдалаар аймаг соо нёдондо жэлэй энэ үеынхидэ орходоо 478 толгой эбэртэ бодо мал, тэрэ тоодо 263 үнеэн үлүү олоор хороо. Иимэ тэсэшэгүй дутуу дундануудые хаража байгаад, МТС-үүдэй болон аймагай хүтэлбэрилэгшэд бодото хэмжээ абанагүй гэжэ үгэ хэлэгшэд шүүмжэлбэ.

Малай үбэлжэлгэ ехэхэн бэрхэшээлтэйгээр үнгэржэ байна. Маленковой, Калининай, Хрущевой нэрэмжэтэ колхозуудта түл, илангаяа хурьгад олоорoo гарзална.

Эдэ дутуу дундануудай шалтагааниинь юуб гэхэдэ, колхозуудай правлени болон парторганизацинууд һү һаалгые зарим тэды ехэдхэһэндээ хүхирөөд лэ малайнгаа үбэлжэлгэдэ саг соонь анхаралаа табяагүй, тиихэдэ МТС-үүдэй болон аймагай хүтэлбэрилэгшэд эдэ алдууень саг соонь заһажа, зүб мүрыень заажа шадаагүй.

Колхозууд ба МТС-үүд тарилгада муугаар бэлэдхэнэ гэжэ суглаан дээрэ хэлэгдэбэ.

Хэрбээ партийно-эмхидхэлэй, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие парторганизацинуудай һайнаар табяа һаань эдэ дутуунууд байхагүй байгаа. Суглаан дээрэ үгэ хэлэгшэд энээн тухай барандаа тогтобо.

Үйлэдбэриингөө түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй ашаар, манай коллектив үнгэрэгшэ жэлдэ туйлаһан амжалтаяа бэхижүүлээ гэжэ оёдолой фабрикын парторганизациин секретарь нүхэр **Николаева** мэдүүлбэ. Кяхтын оёдолшод шэнэ табанжэлэйнгээ түрүүшын жэлэй даалгабариие энэ жэлэй декабриин 1 болотор дүүргэхэһээ гадна, хэдэн зуугаад мянган түхэригэй продукци түсэбһөө гадуур үгэхэ уялга абаа.

XX съездын шиидхэбэринүүд ажалшадай дунда политическэ ба ажалай ехэ эдэбхи үүсхэбэ гэжэ Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр **Будаев**, партиин айкомой Пограничнa МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр **Непомнящий** болон бусад хэлээ.

Колхозуудта хараалһан хэмжээ-ябуулгануудайнь муугаар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай Кяхтын МТС-эй директор нүхэр **Нимаев** хэлээ. Манай колхозууд эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ 30 центнер һү, 12 центнер мяха, тэрэ тоодо 7 центнер гахайн мяха, 227 килограмм нооһо абаха ёһотой аад, мүнөө миин 12,4 центнер һү, 4,1 центнер мяха, тэрэ тоодо 2 центнер тахайн мяха, 52 килограмм нооһо абаһан байна, иимэһээ аймагай колхозууд съездын табиһан зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө шангаар тэмсэхэ ёһотой гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Һү һаалгые эрид ехэдхэхэ арга боломжо аймаг дотор ехэ бии аад лэ, муугаар хэрэглэгдэнэ. Энээниие иимэ баримтанууд гэршэлнэ: Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой нэгэдэхи ба гурбадахи һүнэй-товарна фермэнүүдэй һаалишад тон адли арга боломжотой, адли эрхэ байдалда ажалладаг юм. Теэд нэгэдэхи фермын һаалишад гурбадахи фермынхидһээ хоёр дахин үлүү ехэ һү һааһан байха юм. Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо дунда жэшээгээр февраль һара соо үнеэн бүриһөө 37 литр һүнэй һаагдаһан байгаа һаань, энэ колхозой түрүү фермын һаалишад колхозойнгоо бусад һаалишадтай тон адли эрхэ байдалтай аад, үнеэн бүриһөө 75 литр һү һааһан байна.

Колхозууд болон МТС-үүдэй, мүн аймагайшье хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй экономическа һуралсал тухай Погранична МТС-эй ахалагша зоотехник нүхэр **Артамонов** хэлэбэ. Экономическа һуралсал һайнаар эмхидхээгүйдөө хүдөө ажахые бодомжотойгоор хүтэлбэрилжэ шададагдахагүй байна. Тиибэшье, экономическа эрдэм багатай, центнер продукциин үнэ сэнгые тооложо шададаггүй хүтэлбэрилэгшэд үшөө олон. Зарим колхозууд мори унаагаар олон байбашье, малай тэжээлые 7—8 модоной газарта гусеничнэ трактораар шэрэдэг гуримтай болошонхой. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой комплексно бригадын бригадир нүхэр Содномов моридоо хашаан соогоо оруулжа амаруулжархёод, тэдээндээ үгэхэ тэжээлые трактораар асаруулха эрилтэ хэдэг байха юм.

Хрущевой нэрэмжэтэ колхозой парторганизациин секретарь нүхэр **Будаев** үгэ хэлэхэ зуураа, партиин айкомой Кяхтын МТС-эй зонодохи инструкторска группын хүдэлмэрилэгшэд (айкомой секретарь нүхэр Ермолаев), айкомой пропаганда ба агитациин таһагай, ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд, мүн аймгүйсэдкомой культурын таһагай хүдэлмэрилэгшэд колхозой фермэ, гүүртэ, отара дээгүүр хаа яа ябадаг, тиимэһээ колхознигуудай дунда ойлгууламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулдаггүй гэжэ шүүмжэлбэ.

«Красное знамя» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Филатов** колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэриин һулаар ябуулагдажа байһан тушаа хэлэхэдээ энэ хүдэлмэриие үндэһөөрнь һайжаруулхын түлөө партиин айком бодото хэмжээ абанагүй тэжэ шүүмжэлбэ. Мүн нүхэд **Санданов**, **Афанасьев** гэгшэд суглаан дээрэ үгэ хэлэбэ.

Республикын Нютагай промышленностиин министерство, тэрээнэй министр нүхэр Пивоваров тушаа шанта шүүмжэлэл суглаан дээрэ гараһан байна. Аймаг дотор энэ Министерство хэдэн предприятинуудые барюулжа байһан аад, тэдэнээ барилгын материалнуудаар саг соонь хангадаггүй байна. Тиимэ дээрэһээ тэдэ барилгануудай хэзээ дүүргэгдэхэнь мэдэгдэнэгүй.

Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые һайшааһан резолюци баталан абаад, арад зониие эдэ шиидхэбэринүүдтэй гүнзэгыгөөр танилсуулхыень, шэнэ табанжэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө, аймаг соохи бүхы арга боломжоёо түйсэд элирүүлжэ хэрэглэхын түлөө тэмсэлдэ аймагай бүхы ажалшадые элсүүлхыень коммунистнуудые уряалба.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

КПСС-эй Хориин айкомой бюро нютагай промышленностиин предприятинуудые ямараар хүтэлбэрилжэ байһан тухайнь аймагайнгаа Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй тоосоое һаяхан шагнаба.

Нютагай промышленностиин предприятинуудые аймсоведэй гүйсэдком һулаар хүтэлбэрилнэ гэжэ эндэ тэмдэглэгдээ. Аймгүйсэдком үйлэдбэриин түсэбэй дүүргэлтын түлөө аймагай предприятинуудай хүтэлбэрилхы худэлмэрилэгшэдэй харюусалгые үргэдэггүй, тэдэнэй тоосоое заседани дээрээ шагнадаггүй, мүн хүдэлмэрилэгшэдэй байра байдалай асуудалые һулаар шиидхэдэг байгаа. Нютагай промышленностиие эрхилдэг аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цыденов промкомбинадай, райтопой, мелькомбинадай болон нютагай промышленностиин бусад предприятинуудай бодото ажал хүдэлмэриие һайнаар мэдэдэггүй, халирхайгаар хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэгдээ.

КПСС-эй айкомой бюро нютагай промышленностиин предприятинуудые хүтэлбэрилгэдэ бии байһан дутуу дундануудаа заһаха замуудыень аймсоведэй гүйсэдкомдо заажа үгэбэ.

Мүн партиин айкомой бюро колхозуудтахи комсомольско эхин организацинуудые ямараар хүтэлбэрилжэ байһан тухайнь ВЛКСМ-эй айкомой тоосоое дуулаһан байна.

Колхозуудай комсомольско эхин организацинуудай хүдэлмэридэ бии байгаа нилээд олон дутуу дунданууд бюро дээрэ элирүүлэгдээ. Комсомолой айкомой секретарьнууд нүхэр Минеев, Атильдин эхин организацинуудай хүдэлмэритэй һайнаар танилсадаггүй, алдуу дутуунуудыень заһахын түлөө зохихо хэмжээ абадаггүй байна.

ВЛКСМ-эй айкомшье, комсомольско эхин организацинуудшье комсомолецууд болон залуушуулай дунда социалистическэ мүрысөө муугаар дэлгэрүүлдэг байна. Залуушуулые комсомолдо абаха хүдэлмэри муугаар ябуулагдана, зарим комсомольско организацинуудта суглаанууд ба комитедэй бюрогой заседанинууд үсөөн болоно. Зарим комсомольско организацинууд клуб, уншалгын байшан, библиотекэ гэхэ мэтын культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта муугаар туһалдаг, уран һайханай самодеятельностьдэ комсомолецууд болон залуушуулые үргэнөөр хабаадуулдаггүй, залуушуулда зорюулжа лекци, элидхэлнүүдые уншуулдаггүй, уншагшадай конференци үсөөнөөр үнгэргэдэг гэжэ бюро тэмдэглэбэ.

Калининай, Кировэй, Хрущевой нэрэмжэтэ ба бусад колхозуудта комсомолецуудай политическэ һуралсал хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

ВЛКСМ-эй айкомой бюро колхозуудта комсомолецуудай һуралсалые муугаар эмхидхэнэ, семинарнуудые үсөөнөөр, тэрэ саанаа муу бэлэдхэлтэйгээр үнгэргэнэ, комсомольско организацинуудай секретарьнуудай тоосоое заседани дээрээ хаа яа шагнана.

Партиин айком колхозуудай комсомольско организацинуудай хүдэлмэриие һайжаруулха талаар шухала хэмжээ абахыень ВЛКСМ-эй айкомые уялгалаа.

* *

КПСС-эй Мухаршэбэрэй айкомдо пропагандистнуудай семинар һаяхан болобо. Семинарта хабаадагшад уласхоорондын байдал тухай лекци, экономическа асуудалнуудые шудалха зорилгонууд тухай элидхэл шагнаа. Тэрэшэлэн партиин XX съездын Директивэнүүд тушаа семинар болобо.

Партиин XX съездын материалнуудые шудалха занятинууд партийна һуралсалай жэлэй дүүрэтэр колхозуудай болон МТС-үүдэй эхин партийна организацинуудта 12—13 дахин үнгэргэгдэхэ юм.

ПАРТИЙНА СЪЕЗД—КПСС-эй ХАМТЫН ХҮТЭЛБЭРИИН ДЭЭДЭ ОРГАН МҮН

Олон миллион советскэ хүнүүд — коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүд КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые угаа ехэ баяртай, дэбжэлтэтэйгээр угтаба. СССР-тэ коммунизм байгуулха саашанхи хүдэлмэриин программа тэдэ шиидхэбэринүүд соо хараалагдаа. Съезд дээрэ хэһэн элидхэлнүүд, хэлэһэн үгэнүүд, гаргаһан шиидхэбэринүүд хилын саанахи бүхы оронуудай улад зоной анхаралые мүн лэ хандуулһан байна.

Партийна съезд—партийна ажабайдалда, бүхы советскэ арадай ажабайдалда хамаатай имагтал шухала событи болоно. Манай шалгармал хүтэлбэрилэгшэ, бидэниие агууехэ илалтануудта зоригжуулагша мүн гэжэ КПСС-ые советскэ арад харадаг. Өөрынгөө гайхамшаг сэсэн эмхидхэлшэ, вождь Владимир Ильич Ленинэй тодорхойлон зохёоһон партийна ажабайдалай, партийна хүтэлбэриин нарин ёһо гуримые үндэһэ болгон коммунистнуудай парти хүгжэнэ. Тэрэнь Уставай эрилтые нарин шангаар сахиха, демократическа централизмын гол ёһые сэхэ шууд бэелүүлхэ, партиин гэшүүдэй эдэбхиие бүхы аргаар хүгжөөхэ, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ зоримгойгоор, тодорхойгоор ябуулха, партийна ажабайдалай ба партийна политикын шухала шухала асуудалнуудые хамтадаа зүбшэн хэлсэхээр хараална.

Хамтааран хүтэлбэрилгын гол ёһые нарин шангаар сахяад, тушаан болоһон, болгоомжогүй ябадал гаргангүй байгаал һаа—партийна организацинуудай, бүхы партиин ажалябуулга һайн байха гэжэ В. И. Ленин заадаг һэн. Хамтаараа хүтэлбэрилхэ гээшэ партийна хүтэлбэриин дээдэ гол ёһон болоно. Адли үзэл бодолтод-коммунистнуудай һайн дуранай союз боложо манай партиин эмхидэн бүридэһэн демократическа централизмын гол ёһонһоо хамтын хүтэлбэри эшэ үндэһэтэй юм. «Энэмнай ямар ушар удхатайб гэхэдэ, партиин хамаг хэрэгые партиин бүхы гэшүүд адли тэгшэ эрхэтэйгээр, ямаршье илгаа гаргангүй, сэхэ өөһэдөө гү, али түлөөлэгшэдөөр дамжуулан эрхилдэг; гэхэ зуура партиин тушаалта нюурнууд барандаа, хүтэлбэрилхы коллегинүүд бултадаа, эмхи зургаанууд бүгэдөөрэн—һунгагдадаг, мэдэгдэдэг, һэлгэгдэдэг юм» гэжэ Владимир Ильич тайлбарилһан байна (Зохёолнууд, том 11, нюур 396).

Партиин эхин организацинуудай суглаануудые, райкомуудһаа захалаад ЦК хүрэтэрхи комитедүүдэй пленумүүдые, районно, городской, областной ба хизаарай партийна конференцинүүдые, союзна республиканuудай коммунистическэ партинуудай съезднүүдые, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин съезднүүдые саг болзор соонь зарлалга партийна ажабайдалай, партийна хүтэлбэриин ёһо гуримууд тухай Ленинэй заабариие хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэдэ угаа шухала удхашанартай. КПСС-эй ээлжээтэ съезднүүд дүрбэн жэл соо нэгэ дахинһаа үсөөн бэшээр зарлагдаха ёһотой гэжэ манай партиин Устав соо заагдана. Центральна Комитедэй өөрынь үүсхэлээр гү, али партийна һүүлэй съезд дээрэ түлөөлэгдэһэн, партиин бүхы гэшүүдэй гурбанай нэгэ хубиһаа үсөөн бэшын эрилтээр онсо яаралтай съезднүүд зарлагдадаг.

В. И. Ленин табяад гаран жэлэй урда тээ российска пролетариадай революционно-марксистска партиин уставай проект зохёохо зуураа, «Партийна съезд—партиин дээдэ орган мүн» тэжэ бэшэһэн юм. (Зохёолнууд, том 6, нюур 432). Съезднүүдэй хоорондохи үедэ партиин бүхы ажалябуулгые Центральна Комитедынь хүтэлбэрилдэг, тэрээндэ тон һайн дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд һунгагдадаг байна. Центральна Комитет—партиимнай хамтын сэсэн ухаанай нэгэдхэгдэдэг, хүтэлбэрилхы гол ядро болоно.

Партийна съезд—партиин дура хүсэлые үнэн сэхээр элирхэйлдэг, хамтааран хүтэлбэрилдэг дээдэ орган мүн. Съезд дээрэ Центральна Комитедэй, Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэлнүүдые соносожо зүбшэн хэлсээд, баталан абадаг; партиин программа болон уставые дахинаа хаража үзэдэг, хубилгадаг; КПСС-эй Центральна Комитедые, Центральна шалгалтын комиссиие һунгадаг юм.

Коммунистическэ партиие үүсхэл түгэс, саг үргэлжэ хүгжэжэ байдаг организм гэжэ В. И. Ленин харадаг һэн. Коммунистнуудай парти—хүгжэн мандажа байдаг марксизмын парти мүн. Ажал-ябуулгын эрхэ-байдалай хубилхатай хамта, партиин программа болон уставта, тэрэнэй стратеги ба тактикада хубилалтанууд оруулагдаха ёһотой гэжэ манай парти тоолодог.

Российска пролетариадай марксистска партиин түрүүшын программа 1903 ондо РСДРП-гэй II съезд дээрэ баталагдаа бэлэй. Энэ программа тэрэ үедэхи социал-демократическа партинуудай бүхы программануудһаа эгээн революционнонь байһан юм. Тэрэ программа хоёр хубиһаа бүридэдэг: социалистическэ революциин түлөө тэмсэхэ партиин гол зорилгые тодорхойлдог программа-максимумһаа, мүн буржуазно-демократическа революциин илалтын түлөө тэмсэхэ партиин зорилгые найруулдаг программа-минимумһаа бүридэдэг байба. Социалистическэ революциин илаһантай дашарамдуулан 1919 оной мартда манай парти VIII съезд дээрэ шэнэ программа—социалистическэ общество тогтоохын түлөө тэмсэлэй программа абаһан байгаа. Мүнөө үедэ, шэнэ зорилгонуудтай дашарамдуулан, тус программа хубилгагдаха ёһотой болоһон байна.

Манай партиин түүхэтэ дүй дүршэлые, СССР-эй экономикын болон культурын дэбжэлтые, социалистическэ оронуудай ахадүү партинуудай дүй дүршэлые, уласхоорондын бүхы коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй туршалга ба туйлалтануудые үндэһэ болгон саашадаа хүгжэжэ байһан марксистско-ленинскэ теориин гол заабаринуудһаа эшэ абажа, Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин шэнэ программын проект бэлэдхэхыень XX съезд Центральна Комитедтэ даалгаа. Үргэнөөр зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэхын тула, КПСС-эй XXI съездһээ урид шэнэ программын проект тунхаглахыень съезд мүн лэ дурадхаа.

Ороной политическэ ажабайдалдахи элдэб хубилалтанууд, партиин урда табигдаһан шэнэ зорилгонууд партийна хүдэлмэриин эмхидхэлэй формонуудта, арга методүүдтэ хубилалта оруулхые эридэг байба. Энэнь партиин Устав дотор найруулагдан бэелүүлэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, Октябрьһаа хойшо болоһон гол хубилалтанууд партиин XI съезд дээрэ, партимнай экономическа шэнэ политика амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө партиин шууд тэмсэжэ байһан 1922 ондо—XII партконференци дээрэ; ороноо социалистическэ ёһсор индустриализацилха хараа бодолые партиин баримталан бэелүүлжэ байһан 1925 ондо—XIV съезд дээрэ; хоёрдохи табанжэлэй түүхэтэ зорилгонуудые партиин шиидхэжэ ороһон 1934 ондо—XVII съезд дээрэ; өөрынгөө хүгжэлтын шэнэ үедэ, социалистическэ общество байгуулха ба социализмһаа коммунизмда удаа дараалан орохо үедэ манай ороной ороод байһан 1939 ондо—XVIII съезд дээрэ партиин Уставта оруулагдаһан юм. Партиин XIX съезд КПСС-эй шэнэ Устав баталан абаа һэн.

КПСС-эй XIX ба XX съезднүүдэй хоорондохи үе соо партийна организацинуудай суглуулһан дүй дүршэлһөө харахада, Уставай зарим зүйлнүүд партийна ажабайдалай ёһо гуримуудта таарахаяа болинхой байна. Энээниие үндэһэ болгон, XX съезд зарим хубилалтануудые: окружкомуудай, райкомуудай, горкомуудай, обкомуудай ба союзна республикануудай компартинуудай ЦК-нуудай пленумүүдые зарлаха болзор тухай, партийна организацинуудай конференцинүүдые, союзна республикануудай коммунистическэ партинуудай съезднүүдые зарлаха болзор тухай, тэрэшэлэн томо предприятинуудтахи, эмхи зургаануудтахи партийна комитедүүд тухай, цеховой парторганизацинууд тухай ба бусад хубилалтануудые КПСС-эй Уставта оруулаа. Эдэ зарим хубилалтанууд ажахын ба культурна байгуулалтын мүнөөнэй эрхэ байдалда партиин бэелүүлхэ эмхидхэлэй хүдэлмэриие улам һайжаруулха ябадалда туһалхань лабтай.

Ленин коммунистнуудай партиин хүтэлбэрилхы парти болоһон сагһаа хойшо партийна хүдэлмэриие ажахын ябуулгатай хэлбэришэгүй холбоһон, партиин программые шэнэ, социалистическэ ёһоор ажахын байгуулалта бэелүүлхэ программа болгохо гэжэ оролдодог байһан юм.

«Съезднүүд, суглаанууд дээрэ юрэнхы асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг һаа, хэһэн хүдэлмэриингөө дүнгүүдые съезднүүд ба суглаанууд дээрэ согсолдог болохо шухала. Мүнөө сагай эрилтэ иимэ байна. Таарахагүй зүйлнүүдые зайсуулхын тула бодото хүдэлмэриин дүй дүршэлые хараадаа абаха, ойрын сагта бэелүүлэгдэхэ тодорхой хэмжээнүүдые наринаар хараалхын ба тэдэниие зайлашагүй бэелүүлхын тула юунһээшье тунхарингүйгөөр шухала бүхы юумэ нэгэдхэхэ гээшэ мүнөө үедэ бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд, партийна съездын зорилгонууд болоно гээд ойлгонобди» гэжэ Ленин заадаг байгаа. (Зохёолнууд, том 30, нюурнууд 380—381).

Ленинэй энэ заабаринь Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездэ бэлэдхэхэ, тэрэнэй болохо үеэр бодото дээрээ бэелүүлэгдээ.

Съезднүүд дээрэ инженернүүдэй, агрономуудай олоороо үгэ хэлээ һаань һайн һэн, манай съезднүүд ба зүблөөнүүд ажахын амжалтануудые шалгаха органууд болохо зэргэтэй, тэдээгээр дамжуулан ажахын байгуулалта эрхилжэ һураха хэрэгтэй гэжэ В. И. Ленин ехэтэ хүсэдэг байһан юм. Ленинэй энэ захяа хүсэлэнгэй бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байһые КПСС-эй XX съезд эли тодоор гэршэлэн харуулаа. КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл тушаа, зургаадахи табанжэлэй түсэбые тодорхойлһон Директивэнүүд тухай элидхэл тушаа хамтадаа 85 хүн үгэ хэлээ. Партиин, правительствын хүтэлбэрилэгшэдһээ, министрнүүд[...] гадна, областной, хизаарнуудай [...] республиканска партийна болон [...] ветскэ организацинуудай хүтэлб[...] лэгшэдһээ гадна, академигууд бо[...] уранзохёолшодһоо гадна, станок [...] тээдэг «Красный пролетарий» [...] московско заводой токарь Н. [...] Кузьмин, белорусска «Рассвет» [...] колхозой түрүүлэгшэ К. П. О[...] ский, украинска «Злобуток Жов[...] гэдэг хүдөө ажахын артелиин түр[...] лэгшэ Ф. И. Дубковецкий, колхо[...] туршалгаша-новатор Т. С. Маль[...] гэгшэд съездын трибунаһаа үгэ х[...] һэн байха юм.

Һүүлэй жэлнүүдтэ промышле[...] ность ба хүдөө ажахыгаа хүгж[...] хэрэгтэ Центральна Комитедэй[...] хүтэлбэреэр Коммунистическэ па[...] тиин туйлаһан амжалтанууд, энэ [...] хүдэлмэридэхи зарим тэды ду[...] дундануудые XX съездэ хабаа[...] шад хамтынгаа ухаан бодолоор ш[...] жэлээд, зургаадахи табанжэл [...] бэелүүлэгдэхэ коммунистическэ б[...] гуулалтын асари ехэ программа [...] раалаа.

Марксизм-ленинизмын удхала х[...] ша зүйл—ганса нэгэн хүндэ шү[...] һүгэдэхэ теори ба ябуулга парт[...] суртал бодолой, эмхидхэлэй хэрэ[...] ехэхэн хохидол ушаруулаа гэ[...] съезд дээрэ тэмдэглэһэн байна. Га[...] са нэгэн хүндэ шүтэн һүгэдэлгэ [...] тэлбэрилхы органудай ба хүтэ[...] рилхы хүтэлбэрилэгшэдэй аж[...] ябуулгын удхашанарые маркс[...] ско-ленинскэ ёһоор ойлгохо ябад[...] тай ямаршье холбоогүй. Иимэ ү[...] бодол хамтаараа хүтэлбэрилгын [...] ёһондо ехээр зүришэдэг юм.

Ганса нэгэн хүндэ шүтэн һүгэд[...] гээшэ түүхые бодото дээрэнь зох[...] шо арад зоной ба тэдэнэй дайша[...] авангардын—коммунистическэ п[...] тиин үүргые багадхаһан, парти до[...] рой демократиие эбдэһэн, коммун[...] нууд болон партийнабэшэ хүнүү[...] эдэбхиие, тэдэнэй үүсхэл болон [...] мэлзэлгые даража бууруулһан у[...] тай.

Центральна Комитедһээ эхил[...] партийна эхин организацинууд х[...] тэрөө хамтааран хүтэлбэрилхэ [...] нинскэ гол ёһые һэргээн бэелүү[...] пиинь партийна байгуулалтын [...] үндэһэ һуурииe һэргээһэн удхатай [...] лоно. Энэнэй ашаар партиин бо[...] ороной ажабайдалда хамаатай шу[...] ла асуудалнуудые шиидхэлгэ [...] зарлагдажа байдаг ЦК-гэй Пл[...] мэй мэдэлдэ—маша ехэ дүй дүрш[...] тэй партийна, советскэ, ажахы[...] сэрэгэй хүдэлмэрилэгшэдһөө [...] кын болон культурын аж[...] ябуулагшадһаа бүридөөд хам[...] хүсөөр хүдэлмэрилжэ ба[...] партийна центрын мэдэлд[...] ороһон удхатай. Марксист[...] ленинскэ теориин научна зааб[...] нуудые, хүтэлбэрилхы кадрнуу[...] үргэн ехэ үүсхэлые үндэһэ болго[...] Центральна Комитедэй хамтын [...] дүршэлдэнь партияа, ороноо зү[...] хүтэлбэрилхэ эшэ нүхэсэл бии [...] даг.

Коммунизмын түлөө тэмсэлдэ[...] нэ амжалтануудые хангаха [...] гоор партиин идеологическа ба [...] хидхэлэй хүдэлмэриие, түбхын [...] рүүн ажахын байгуулалтын та[...] эмхидхэлэйнгээ ажал-ябуулгые [...] жаруулхын тула шухала хэм[...] абахыень КПСС-эй ЦК-да XX съ[...] даалгаһан байна.

Манай партиин засагладаг бол[...] сагһаа хойшо тэрэнэй съезд[...] «хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнһөө [...] на, мүн Советскэ засаг байгуул[...] талаар Россие—мүн зарим тал[...] уласхоорондын коммунистическ[...] дэлөөшье ударидаха бүхы хүд[...] ридэ тон шухала удхашанартай [...] лоно» гэжэ Ленин заадаг байба ([...] хёолнууд, том 30, нюур 377.).

Ленинэй энэ заабариин үнэ[...] бынь Советскэ Союзай Коммун[...] ческэ партиин XX съездын хүд[...] риин жэшээ дээрэһээ илангаяа [...] тодоор харагдана. Энэ съезд [...] дэлхэйн-түүхэтэ удхашанартай [...] на гэжэ коммунистическэ ба хү[...] мэришэнэй партинууд, бүхы орон[...] дай демократическа бүлэг хү[...] тон зүбөөр тэмдэглэнэ.

«КПСС-эй XX съезд Совет[...] Союз дотор коммунизм байгуу[...] хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб [...] рамдал сахин хамгаалха ба [...] жүүлхэ хэрэгтэ угаа ехэ оруул[...] хэхэ байна. Танай съезд хитад а[...] та, бүхы дэлхэйн бусад аралу[...] зориг бадаруулагша шэнэ хүсэ[...] лохонь лабтай» гэжэ Хитадай К[...] мунистическэ партиин амарш[...] соо хэлэгдэнэ.

КПСС-эй хүсэн ба илагдаш[...] байдагын юунһээ эшэ үндэһ[...] гэхэдэ, арад зонтой таһаршагүй [...] та холбоотой байдаг, шэнэдхэ[...] хёохо бүхы ажал-ябуулгадаа [...] дээ мүнхэ, ходолдоо хүгжэдэг м[...] сизм-ленинизмын һургаалые хү[...] бэри болгоно.

Советскэ арад марксизм-лени[...] мын алдарта туг доро, түрэл [...] тиингаа сэсэн мэргэн хүтэлб[...] урагшаа, коммунизм тээшэ [...] найдамтай алхамаар дабшажа [...] на.

И. ВЕРХОВЦЕ[...]

…АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

…АССР-эй Культурын министерстводэ гомдол ба мэдүүлгэнүүдые харалга тухай

…-Монголой АССР-эй Куль… министерстводэ гомдол бо… …үүлгэнүүдые харалга тухай …БМАССР-эй Верховно Со… Президиум һаяхан хаража …еспубликын культурын ми… …ын хүтэлбэрилэгшэд ха… министерстводэ, тэрэшэлэн …дай депутадуудай ай… болон городской Со… гүйсэдкомуудай куль… …һагуудта хүнүүдэй эльгээ… …ол болон мэдүүлгэнүүдые үзэхэ хэрэгтэ шухала анха… …уулнагүй гэжэ Верховно Президиум тэмдэглээ.

…эстэ ажалшадай бэшэ… …айша хэрэгээр, албан хой… …идаһан баримтанууд олон …. Жэшээнь, сэрэгэй алба Гайфутдиновай дүү басаган …н культурна гэгээрэлэй һур… студентка стипендиһээ бу… …агдаа гэжэ Гайфутдинов… …эхын тулада Культурын …рстводэ аяар 55 үдэр хэрэг… …оһон байна.

…оведэй түрүүлэгшэ нүхэр …а библиотекын гэрые ондоо …рганай хүдэлмэрилэгшэдэ …олгон үгөө гэжэ Түнхэнэй Түнхэнэй хүдөөгэй библио… …агша нүхэр Бобкова Куль… министерстводэ гурба дахин …байгаа, тэрэ гомдолыень һара хахад хараа. Мэдүүл… хаража үзэхэһөөнь урид нү… …кова ажалһаа гаргагдаһан

…ент түлэхэһөө зутадажа яба… …үшынгээ нүхэр Ивановые Ташкентскэ областьдо бай… …новагай Культурын минис… …э бэшэхэдэнь, тус министер… …жданин Иванов модо урад… Үдын конторадо хүдэлнэ …юусаад, алимент түлэхэ ту… …дэй шиидхэбэри зохихо га… эльгээхын орондо Улан-Удэ Пригороднэ районой проку… …а энэ асуудалаар хандаха Ивановада үгэһэн байгаа.

…урно-гэгээрэлэй эмхи зур… …й хүдэлмэриин муу бай… һан тухай, арад зондо кино муугаар харуулдаг тухай ажалшадһаа ороһон гомдол ба мэдүүлгэнүүдтэ Культурын министерство анхаралаа табинагүй, мэдэлдээ байһан эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада зохихо хэмжээ абанагүй.

Культурын министерстводэ, тэрэнэй мэдэлэй эмхи зургаануудта ажалшадай гомдол ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ хүдэлмэриин хангалтагүй байһые БМАССР-эй Культурын министерствын хүтэлбэрилэгшэдтэ заагаад, республикын Верховно Соведэй Президиум ажалшадай гомдол ба мэдүүлгэнүүдые тэдэнэр өөһэдөө харадаг байха ёһотой гэһэн эрилтэ Культурын министерствын хүтэлбэрилэгшэдтэ хээ; ажалшадай гомдол ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэ талаар министерствын хүдэлмэридэхи ехэ дутагдалнуудые тон богонихон болзор соо зайсуулха, тэдэниие хаража үзэхэ тухай правительствын тогтооһон болзорые наринаар сахиха, гомдол ба мэдүүлгээр ямар хэмжээ абаһан тухайгаа мэдүүлгэ үгэгшэдтэ саг соонь мэдээсэхэ; ажалшадай гомдол ба мэдүүлгын гарадаг шалтагааниень хаража үзөөд, тэрэниие усадхаха хэмжээ абаха; энэ хэрэгтэ хайша хэрэгээр, албан хойрогоор хандаха ябадал гаргаһан хүнүүдые шанта харюусалгада хабаадуулха; Культурын министерстводэ, ажалшадай депутадуудай аймагуудай ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудай культурын таһагуудта ажалшадһаа ороһон гомдол ба мэдүүлгэнүүдые хаража үзэлгые саг үргэлжэ шалгажа байха гэжэ уялгалаа.

КПСС-эй XX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ хэрэгтэ ажал-ябуултыень шэглүүлэн, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие һайжаруулхын тулада эрид хэмжээ абахыень республикын Культурын министерствые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум уялгалаа.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Ой модоной болон саарһанай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обком ба «Забайкаллес» комбинат социалистическэ мүрысөөнэй февраль һарын дүн гаргаба.

Дүнгүүдэй ёһоор, Шулуутайн леспромхозой Шабур гэжэ пунктын коллектив түрүү һуури эзэлээ. Энэ пункт модо бэлэдхэлгээр һарынгаа даалгабари 111 процент, шэрэлгээр 118, ашалгаар 129 процент дүүргэбэ. Эндэхид ажалаа һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар нэгэ һарын туршада 81 мянган түхэриг алмаһан байха юм. Ажалай һайн амжалта туйлаһан тус пунктын хүдэлмэришэдтэ ВЦСПС-эй ба СССР-эй Ой модоной промышленностиин министерствын дамжуулгын Улаан туг, нэгэдэхи мүнгэн шан барюулаглаа.

Баргажанай леспромхозой «Журавлиха» гэжэ лесопункт хоёрдохи, Шулуутайн леспромхозой Тамактайн лесопунктын коллектив гурбадахи шанда хүртөө.

Мүнөө лесопунктнуудай ба участогуудай түрүү коллективүүд зургаадахи табанжэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байна.

А. Тюрнев.

Даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ

Кыренэй МТС-эй жолоодогшо Александр Иванович Конюшкин партиин XX съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үдэр бүриингөө даалгабари 150—200 процент дүүргэдэг һэн. Нүхэр Конюшкин мүнөөшье ажалай һайн амжалта туйлаһан зандаа.

Нүхэр Конюшкин машинаяа техническэ зүбөөр харууһална. Энээнэй ашаар машинань эбдэрдэггүй, заһабарилгагүйгөөр удаан саг соо ябадаг.

Энэ үбэлдөө нүхэр Конюшкин барилгын модо шэрэлгэ дээрэ ажаллаха зуураа, ходо түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаа. Энэ нүхэр хоёр һарын туршада 1000 гаран кубометр барилгын модо шэрэһэн байна.

Б. Бирбаев.

100 хонин бүриһөө 110 хурьга абаба

Боргойн племенной хонидой совхозой фермэнүүдтэ хонид олоороо хурьгалжа, олон түл абтажа байна. Совхозой хоёр отарада хонид үбэл хурьгалуулагдахаар ороондо оруулагдаһан байгаа. Мүнөө тэдэ отарануудай хонид бараг-саан шахуу хурьгалба.

Ахалагша хонишон Дуриновай отарада 700 хонид ороондо оруулагдаһан аад, мүнөө 600 гараниинь хурьгалаа. Тиигэжэ 700 гаран хурьган абтаа гэхэ гү, 100 хонин бүриһөө 110 гаран хурьган абтаад байна. Тэрэшэлэн нүхэр Чойдоновой отарада 517 хонин хурьгалаад, тэдээнһээнь 573 хурьган абтаа. Эдэ отарануудта хонид хурьгалжа үргэлжэлһөөр.

Совхозой бусад отарануудта орой ороондо ороһон хонид олоороо хурьгалжа эхилбэ. Шэнэ түл гарзагүйгөөр абтана.

Н. Цыбенов.

…багшанар ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана

…аймагай Улекчинэй ба… һургуулинуудай багша… …хознигуудай дунда культур… …элэй хүдэлмэри ябуулгада …йгээр хабаадалсана. Тэдэ… …эгэй интеллигенциин хү… …идхэһэн лекторскэ нэгэ… …олсоод, түрэлхи хэлэн дээ… …, элидхэлнүүдые уншана. …эй дунда һургуулиин баг… …гитаторнуудаар хүдэлмэ… …анын газетэ гаргахада ту… …луб ба улаан булантые …эмэглэлсэдэг байна. Энэ …ин багшанар Дымбелов, Машурова, Федоров кол… …дай дунда хододоо лекци «Бүлэ ба һургуули» гэжэ …зетые багшанар түрэлхид… …улан гаргана. Энэ газетэдэ үхибүүдые хүмүүжүүлгэ тухай бэшэгдэдэг.

Культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэридэ ахалагша классуудай һурагшад хабаадалсадаг. Багшанарайнгаа хүтэлбэри доро түрэлхи хэлэн дээрээ тэдэнэр газетэ, номуудые колхознигуудта уншажа үгэнэ. Зунай сагта һунэй фермэ дээрэ хүдэлмэрилхыень хэдэн һурагшадые һургуули бэлэдхэжэ байна.

Багшанар, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ба колхознигуудһаа культурно-ажаһуудалай комисси эмхидхэгдээ. Энэ комисси колхозой центртэ ба холын фермэ, бригаданuудта ариг сэбэрые сахиха, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха уялгатай юм.

М. Мангадаев.

…ДЭЭДЭ ХААЛГАТЫН КУЛЬТБАЗАДА

…н аймагай Карл Марксын …э колхозой партийна орга… малажалда хүдэлмэрилжэ колхознигуудай дунда нии… …ческэ ба культурно-гэгээ… …дэлмэри һайнаар ябуулхын …өө жэлдэ Дээдэ Хаалгата …агта культбаза байгуулһан …нэ культбаза тусхай гэр соо …улантай, тэндэнь радио… …, элдэб нааданай хэрэгсэл… …этэ, журналнууд байдаг. …ыхан библиотекэ эмхид…

…Булаг, Доодо Хаалгата гэ… …гуудта ажалладаг хонишод …базада ерэжэ, сүлөөтэй …адио шагнадаг, кино хара… … журнал, газетэ уншадаг, …аа тухай хөөрэлдэдэг, лек… …идхэл шагнадаг юм.

…льтбазые даагшаар хони… …ые даагша, коммунист Минжуров томилогдонхой. …а партийна организациин …баталһан түсэбөөр ажал… …йна.

…базада томилогдоһон агита… …ртийна организациин бюро… …үн Бимба Дарижапович …колхознигуудай дунда ойл… …ын хүдэлмэри ехэ шадама… …оролдосотойгоор ябуулна. … XX съездын материалнуу… …шод тон ехэ һонирхолтой… …таһан байна. Энэ материал… …ай культбазын агитатор нү… …тоев тодоор, ойлгосотойгоор …а хөөрэжэ үгэбэ.

…э үдэшын боро хараан бо… …ба. Доодо Хаалгатада ба …нгта ажалладаг хонишод …лтатын культбаза тээшэ

…азада 30 гаран хүн суглар… …тор Цоктоев хөөрэлдөөгөө

— Бүхы советскэ хүнүүд КПСС-эй XX съездын материалнуудтай ехэ һонирхолтойгоор танилсажа байна. Мүнөө арадай ажахын бүхы һалбариие саашадань хүгжөөхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр дэбжээжэ, советскэ арадай материальна ажабайдал, культурна хэмжээе нилээд ехээр дээшэлүүлхэ гэһэн гол шухала зорилго табигдана. Жэшээлхэдэ, 1960 ондо манай орон соо 11 миллиард пүүд орооһо суглуулха, мяха үйлэдбэрилгые 50 процент дээшэлүүлхэ, хонин бүриһөө нооһо хайшалалгые 27 процент дээшэлүүлхэ гэхэ мэтэ асари ехэ зорилго Директивэнүүд соо табигдаһан байна. Энэ ехэ зорилгые дүүргэхын тула бидэнэр өөрынгөө ажал дээрэ шэнэ шэнэ амжалта туйлаха ёһотойбди,—гэжэ нүхэр Цоктоев хөөрэлдөөгөө үргэлжэлүүлнэ.

Хөөрэлдөөнэй дүүрэхэдэ колхознитууд агитаторһаа нилээд олон асуудал һуража, олонхинь ажалай шэнэ уялтануудые абана.

Арба гаран жэлдэ хонишоноор хүдэлмэрилжэ байһан үбгэн Мункуев иигэжэ хэлэбэ:

— XX съездын табиһан асари ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тула бидэнэр бултадаа бүхы хүсэ шадалаа гаргажа хүдэлмэрилхэ ёһотойбди. Би бүлэнэрөөрөө 800-гаад хони даажа абаад, ажаллажа байнаб.

Мүнөө нарин ба нарибтар нооһотой 180 гаран хурьга абаад, түлжүүлжэ байнабди. Даажа абаһан хонидоо тобир тарганаар ондо оруулха, 100 хониһоо 105-һаа үсөөн бэшэ хурьга абаха, хонин бүриһөө 2 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалха уялга манай отарынхид абана.

Мүн ондоошье отарада хүдэлмэрилжэ байһан хонишод партиин XX съездын шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа, шэнэ уялга абана. Түлгэнүүдые харууһалжа байһан хонишон Очир Бадмаева хонидоо тобир тарганаар ондо оруулха, түлгэн бүриһөө 2,3 килограммһаа бага бэшэ нооһо хайшалхаяа уялга абаба.

Мүнөө жэлдэ колхозой правлени ба партийна организаци Дээдэ Хаалгата нютагта нарин нооһотой 830 эхэ хони харууһалхыень комсомолецууд болон залуушуулые эльгээжэ, эндэ комсомольско-залуушуулай отара эмхидхэһэн байна. 6 комсомолецууд ба залуушуул урда тээнь хонишодоор хүдэлмэрилөөгүйшье һаа, хонидоо тобир тарганаар үбэлжүүлжэ байна. ВЛКСМ-эй гэшүүн Дулма Уханаева отарые хүтэлбэрилнэ. Залуу хонишод Бутид Бадмаева, Раднаханда Тудупова гэгшэд илангаяа оролдосотой, эдэбхитэйгээр хүдэлмэрилнэ.

Комсомольско-залуушуулай отарые даагша Дулма Уханаева иигэжэ хэлэбэ:

— Колхознигуудай ажабайдалые һайн болгохын түлөө хододоо оролдожо байдаг манай түрэл парти, правительствода тон ехэ баяр хүргэхэтэй хамта, Эхэ оронойнгоо бүри ехэ хүсэтэй, бүри гоё байдалтай болохын түлөө бидэнэр хүсэ шадалаа гамнангүй оролдохо ёһотойбди. Харууһалжа байһан хонидоо гарзагүйгөөр, тобир тарганаар үбэлжүүлжэ, колхозой отарануудай дунда түрүүшын һуури эзэлхэбди.

Тэрэ үдэшэ Дээдэ Хаалгатын культбазада сугларһан хонишод агитатор Цоктоевой хөөрэлдөө шагнаад, партиин табиһан асари ехэ зорилгонуудые тон ехээр һайшаажа, ажалаа улам саашань һайжаруулха тухай энэ мэтээр хөөрэлдэжэ тараба.

Р. Будаев, партиин Сэлэнгын айкомой инструктор.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ ДҮЙ дүршэл тухай

Үбһэ ногооной элбэг ехэ ургаса абахабди

(Хориин аймагай „Улаан-Одон“ колхозой ахалагша луговод Егиин Ендыновэй хөөрөөнһөө)

Ниитын малажалые амжалтатайгаар хүгжөөхэ, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гээшэ малдаа тэжээлэй бардам һайн база байгуулха хэрэгһээ гүйсэд дулдыдаха байна. Эгээн тиимэһээ тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ зорилгоор манай «Улаан Одон» колхоз һүүлшын жэлнүүдэй туршада анхарал оролдолго гаргажа, энэ талаар ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Нэн түрүүндэ үбһэ ногооной ургасые дээшэлүүлхын тула сабшалан дээрэ саг үргэлжэ хүдэлмэри ябуулагдадаг болоо. Жэшээлхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ сабшалан дээрэ хүдэлмэри ябуулһанай ашаар гандангн хуурай жэл болобошье, манай эндэхи эрхэ байдалда үбһэ ногооной дунда зэргын ургаса, зарим газарта бүришье һайн ургаса абтаа һэн. Минии даажа байһан 70 гектар талмайн гектар бүриһөө 28 — 30 центнер, 6 гектарай га бүриһөө 60 центнер, бэшэ талмайн га бүриин 10—12 центнер үбһэнэй ургаса абтаа. Мүн луговодууд Д. Цыбиков, А. Шагдаров, Б. Базаров, Д-Д. Базаров, М. Санжижапов гэгшэд муу бэшэ ургаса туйлаһан байна. Тэрээнэй ашаар манай колхоз урдахи жэлэйхидэл ондоо тээ ошожо үбһэ сабшаагүй, өөһэдынгөө ургуулһан үбһөөр үбэлжэлгын үсэдэ малаа хангаһан байна.

Мүн манай колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ түрүүшынхеэ 180 гектар кукуруза таряад, дунда зэргын ургаса абажа, ехэхэн хэмжээнэй шэмэтэ һайхан силос дараа һэн. Иигэжэ һаалишаднай үбэлжэлгын эхилһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр үнеэдтээ силос эдюулжэ, һү һаалгые нилээд дээшэлүүлээ. Хэрбээ урдань жэл соо үнеэн бүриһөө 250—300 литр һүн һаагдадаг байһан һаа, мүнөө жэлэй таба һара соо үнеэн бүриһөө гурбан зуу шахуу литр, тиихэдэ гансахан февраль һара соо 102 литр һүн һаагдаа. Мүнөө жэлдэ манай колхоз кукурузын талмайе 220 гектарта хүргэхэ байна.

Тиигэжэ саашадаа хээрын сабшалангай үбһэ ногоо, кукуруза ехээр ургуулдаг болобол, ойрын хоёр жэл соо манай колхоз ниитынгээ малые бүдүүн ба шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангажа шадаха юм. Тиимэ тула манай колхозой правлени, түрүүлэгшэ нүхэр Д. Цыбикжапов, бүри намар байхада 6 хүниие зургаан ондоо газарта табиһан байна. Иигээд түрүүшын уһалалганаар үшөө 6 хүниие нэмэжэ үгэхэ юм.

Мүнөө Шүбэгэ гэжэ газарай уһалуурииин системые һэргээн шэнэдхэһэнэй ашаар 1350 гектар сабшалангаймнай 800-иинь, 300 гектар тухай бэлшээри, мүн кукурузын талмайн ехэнхинь уһалагдаха байна. Намарһаа хойшо би Шүбэгын 350 гектар газар дээрэ хүдэлмэрилөөб. Бэшэ

нүхэдни Дундада, Нарин, Түглэ, Заха гэжэ газарнуудта хүн бүриин 70—100 гектар сабшалан даажа абанхай, тэндээ наг шэбхэ гаргажа тарааһан, тошон халяаһан, сабшалангаа модо шулууһаа сэбэрлэһэн байна. Тиигээд ямар нэгэн газарта горьтойхон хүдэлмэри хэхээр болоходонь, сутларжа бултаараа хамһажа хэдэгбди. Жэшээнь, Шүбэгэ голой эхинэй хаалтын түхеэрэлгые булта хамһажа хэһэн байнабди.

Минии даажа абаад, һайжаруулжа байһан Шүбэгын голой сабшаланһаа малаймнай эхэнхи үбһэн абтадаг юм. Тиимэ тула уһалалгын эхилхэтэй хамта намда колхозой правлени үшөө 3 хүниие нэмэжэ үгэхэ байна.

Энэ үбэлдөө би 10 гектар рекордно талмайда наг шэбхэ гаргажа, үтэг бэлэдхээб, намартаа сабшалан дээгүүрхи канава һубагуудаа хуу заһабарилжа сэбэрлээб. Мүн сабшалангай газар модо шулууһаа сүлөөлһэн байнаб. Тиигээд Шүбэгэ голой эхиндэ таба мянга шахуу кубометр тошон халяагааб. Тиин хабартаа 13 бишыхан һубаг канаваар уһыень урадхуулхаб.

Наг шэбхээ адхахадаа канавын эрье зубшуулан, хотогор газарта адхадагби. Тиигээд уһа табихада шүүһэржэ урдаад, газарта ехэ шэмэ шүүһэ үгэдэг юм. Зарим газарай шэбхые тарааһанайнгаа һүүлээр уһаяа табихынгаа урда тээ модон балуур дээгүүрнь мухарюулжа нижалдаг, тараадагби. Мүн уһалаад байхадаа зарим зөөлэн, хүбхэнтэжэ захалһан, шэбхэ тарааһан хуушан газарые морин борнойгоор борнойлходо газарай хүрьһэн һэрхинжэ үгэдэг байна. Тиигээд һүүлээрнь уһа табихада ехэ һайн юм. Би бүри хабар байхада газараа һайрамай уһаар уһалаад, апрелиин тэнһээ эхилжэ, сабшалангаа канава һубагаараа түрүүшынхеэ уһалдагби. Тиигээд газарай хүрьһэнэй хүсэд халаад байхада, июниин эхеэр хоёрдохёо уһалнаб. Хоёрдохёо уһалхадаа канава соогуураа хонинои бутархай шэбхэ хэжэ урадхуулсадагби. Саашаа гандангн байгаа һаань, үбһэнэй хуряалгын урда тээ үшөө нэгэ уһалхые оролдодогби. Иигэжэ нёдондо 6 гектар рекордно талмайн га бүриһөө 60 центнер, 70 гектар талмайн гектар бүриһөө 28—30 центнер, бэшэ газарһаань дунда зэргээр 10—15 центнер ургаса абаһан байгааб. Мүнөө жэлдэ рекордно 10 гектар талмайнгаа га бүриһөө 70 центнер, 100 гектар талмайн га бүриһөө 30 центнер, бэшэ газарай гектар бүриһөө, дунда зэргээрнь хэлэхэдэ, 15 центнер үбһэ абаха гэжэ шиидээб. Колхозоймнай бусад луговодууд Дари Цыбиков, Агбан Шагдаров, Балдан Базаров, Дашидондок Базаров, Малаахан Цыренжапов гэгшэд мүн лэ үбһэ ногооной үндэр ургаса абаха гэжэ шиидэнхэй.

Маанадай хэжэ байһан ажал хадаа малдаа тэжээлэй элбэг база байгуулха хэрэгтэ ехэхэн һуури эзэлхэ байна. Тиимэ тула хэлэһэнээ хэрэг дээрэ бэелүүлэн, мүнөө жэл үргэн дэлгэр сабшалан дээрээ үбһэ ногооной үндэр баян ургаса туйлахын түлөө бүхы хүсөөрөө оролдохобди.

Ц. Дандаров бэшэжэ абаа.

Мэргэжэлтын зүбшэл

Үрэһые тарилгада һайнаар бэлэдхэхэ

Тарилгын үедэ агротехникые наринаар сахихын хажуугаар, энэ хүдэлмэриин эхилхэһээ урид эрхим шанартай үрэһэ бэлэдхэхэ гээшэ үндэр баян ургаса ургуулха хэрэгтэ тон ехэ удхашанартай юм.

Нютагай эрхэ байдалда тааруулагдаһан сортовой үрэһэн ургаха шадалаараашье, шанараараашье һайн байдаг. Сортовой үрэһэн элдэб үбшэгүй байхаһаа гадна, һайнаар сэбэрлэгдэһэн байха ёһотой. Муу үрэһэ нормоһоо үлүүгээр таряа һаа, ургасань сортовой үрэһэнэй ургасаһаа дутахагүй гэжэ зарим мэргэжэлтэд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанадаг. Энэ тон буруу. Юуб гэхэдэ, шанар муутай үрэһэнэй ургаса жэгдэ бэшээр, шэнгэнээр гарадаг, саашадаашье тон муугаар ургадаг байна. Гадна, шанар муутай үрэһые гектар бүридэ нормоһоо үлүүгээр тарихада, ондоо тээшээ хэрэглэгдэхэ, илангаяа малай тэжээл болохо ехэ таряан миил хосордог байна бшуу.

Тиимэһээ үрэһэ хүрэнгые эртээнһээ сэбэрлэжэ, тарилгада бэлэдхэлгэ хадаа алишье талаараа шухала удхашанартай. Үрэһые тарихын урда тээ дахин сэбэрлэхэдэ ехэ һайн.

Хүдөө ажахын түрүүшүүл орооһо томо жэжээрнь 3 ондоо болгожо илгадаг. Юуб гэхэдэ, томо жэжээрээ адлирхуу монсогортой үрэһэнэй ургасань жэгдэшье, үндэршье байдаг юм. Жэгдэ томо үрэһөөр тарихада юрын үрэһөөр тариһанда орходоо гектар бүриһөө ургаса 5 центнер ехээр абтадаг. Мүн газарһаа жэгдэ һайнаар бултайжа гараһан ургасада шииг нойтоор дутаха ябадал, мүн бусадшье элдэб һаад аюултай бэшэ юм. Эгээн томо үрэһые үрэһэнэй участогта тариха хэрэгтэй. Зүгөөр иимэ үрэһэн 17 процентһээ дээшэ бэшэ шииг нойтотой, мүн 90 процентнь хүсэд ургаха хүсэтэй байха зэргэтэй. Үрэһэнэй ургаха хүсыень, ургаха шадалыень, гол түлэб тэрэнэй шанарыень тодорхойлдог юм. Тиин бүхы үрэһээ тарилгын урда тээ үшөө дахин шалгажа үзөөд, тарилгын шанартай болгогдоогүй үрэһээ түртэнөөр һэлгэхэ хэрэгтэй.

Юуб гэхэдэ, үбэлдөө муугаар хадагалагдаһан байгаа һаа, шанарынь муудажа болохо бшуу.

Газаа талаһаань харахада үрэһэн яһала бүтэн, амиды эхин үрэтэй аад, тарихада заримдаа ургадаггүй. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, тиимэ үрэһэн хуряалгын һүүлээр һайса эдеэшээгүй байжа урганагүй гээшэ. Энээниие нара һалхинда байлгажа, дулаасуулха шухала. Дулаасуулагдаһан тиимэ үрэһэн ургадаг юм. Иимэһээ колхоз бүхэн үрэһэ хүрэнгээ нара һалхинда байлгажа шанаржуулха уялгатай. Илангаяа шииг нойтоор ехэ үрэһэндэ анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, иимэ үрэһэн заримдаа гуташадаг юм. Намар, хабартаа дулаан, наратай сэлмэг үдэрнүүдтэ үрэһээ наранда гаргажа, хатааха хэрэгтэй. Бүрхэг үдэр үрэһээ дулаан гэртэ гү, али ВИСХОМ, ПЗС-3, Кузбасс гэжэ механическа сушилкануудта хатаажа, дулаасуулхада болоно. Зүгөөр тэндэхи агаар 40—45 градусһаа халуун болохо ёһогүй. Шангаар халаахада үрэһэнэй ургаха шадалынь муу болошодог байна.

Шадаал һаа, наратай сэлмэг үдэрэй болоходо газаа брезент дээрэ гү, али цементлэгдэһэн талмайда үрэһээ 5—10 сантиметр зузаантайгаар адхаад, һайса худхажа, хүдэлгэжэ байжа шанаржуулха, хатаахада таарамжатай байна.

Гадна, дулаан болохолоор, үрэһэнэй амбаарнуудай үүдэ, сонхонуудыень 10—15 хоног соо нээлгэтэй байлгажа, үрэһээ үдэр бүри худхажа байха хэрэгтэй. Илангаяа хүсэд эдеэшээгүй гү, али шииг нойто ехэтэй үрэһые бүри удаан саг соо нара һалхинда шанаржуулдаг юм. Мүн веялкэ, сортировко, зернопультаар хиидхэһэн үрэһэн һайса хатадаг байна.

Тарилгын шанарта хүргэгдэһэн үрэһые гранозанай, гексохлоранай, ПД, АВ препарадуудай али нэгээрнь тарилгаһаа урид угааха хэрэгтэй. Кукурузын, шэниисын 1 тонно үрэһые угаахын тула 1 килограмм гранозан, гексахлоран, ПД препарат гү, али 2 килограмм АВ препарат хэрэглэхэдэ болохо. Кукурузын, мүн орооһо тарянай үрэһые гексахлоранаар угаахада һая ургажа захалһан эшые эдидэг хорхойһоо үрэһэн хамгаалагдадаг байна. Овёсой, ячмениин 1 тонно үрэһые 2 килограмм хороор угааха ёһотой. Гранозанда орходоо бүри хүсэтэй меркуран гэжэ хорон бии. Энээгээр угаахада кукурузын үрэһэн хорхой шумуулһаа бүрин хамгаалагдана.

Үрэһээ хуурайгаар угаахын тула тусхай машинануудые, мүн юрын бочко хэрэглэхэдэ болохо. Үрэһэндөө хороёо адхаад, бочкоёо минута соо 40—50 дахин эрьюулдэг юм. Овёсой, ячмениин үрэһые 40 процент формалинаар хордоходо болохо. Тиихэдэ 300 хуби уһанда 1 хуби формалин холихо хэрэгтэй. Тэрэ холисо руугаа корзинатай үрэһээ хэжэ, 2—3 минута байлгажа абаад, обоолһонойнгоо һүүлээр брезентээр хушагдаһан зандань 2 час байлгаха шухала. Һүүлээрнь үрэһээ нимгэнээр адхажа, хатааха байна.

Мүн 80 хуби уһантай 1 хуби дүшэн процентнэ формалин холижо, тэрээгээрээ үрэһээ халта норгоод, 4 час соо хушаатай байлгахада болохо. Тиигээд үрэһые хатаангүйгөөр таридаг юм. Хуурайшагаар гү, али нойтон хороор угаагдаһан үрэһые 2—3 үдэрһөө дээшэ хордоотой зандань байлгажа болохогүй. Юуб гэхэдэ, удаан байлгабал, үрэһэн ургаха шадалгүй болошодог байна. Тарилгаһаа 2—3 долоон хоног урид үрэһээ хуурайгаар хордоходо болохо, юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, тиимэ үрэһэн удаашаг байхадаа гэмтэдэггүй, хоёрдохёор, тарилгын үедэ үрэһые хороор угаалга дээрэ хүдэлмэриин хүсэн һамаархагүй байна бшуу.

Хэрэгтэй болохо бүхы үрэеэ һайн шанартайгаар бэлэдхэһэн тарянажалайхид жэл бүри ургасаяа дээшэлүүлжэ шададаг байна. Тиимэһээ манай зорилго юуб гэхэдэ, үрэһээ саг соонь бэлэдхээд, тарилгаяа агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхэ ёһотойбди.

Л. Шехина, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерствын агроном.

А. И. Микоянай хүндэлэлдэ зорюулан Индиин Премьер-Министр Дж. Неру обед хэбэ

ДЕЛИ, мартын 27. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоянай хүндэлэлдэ зорюулан Индиин Премьер-Министр Дж. Неру үсэгэлдэр обед хээ.

Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, А. И. Микоянай Индидэ айлшалхада суг ябалсаа хүнүүд, тэрэшэлэн СССР-һээ Индидэ байдаг Посол М. А. Меньшиков обед дээрэ байлсаа.

Индийскэ талаһаа дотоодын хэрэгүүдэй министр Пант, худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Кришнамачари, элүүрые хамгаалгын министр Р. Каур, индийскэ правительствын бусад министрнүүд, г-жа Индира Ганди, министерствонүүдэй харюуцалгата хүдэлмэрилэгшэд ба бусад тухай түшаалта хүнүүд обед дээрэ байлсаа.

Дж. Нерутэй, С. Радхакришнантай А. И. Микоян хөөрэлдэбэ

ДЕЛИ, мартын 27. (ТАСС). Индиин Премьер-Министр Дж. Нерутэй СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо мүнөөдэр уулзажа, тэрээнтэй хөөрэлдөө. Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, СССР-һээ Индидэ байдаг Посол М. А. Меньшиков хөөрэлдөөнэй үедэ байлсаа.

Индиин Вице-Президент Сарвапалли Радхакришнантай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян мүнөөдэр уулзаа. Узбекскэ ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Ш. Р. Рашидов, СССР-һээ Индидэ байдаг Посол М. А. Меньшиков уулзалга дээрэ байлсаа.

А. И. Микоянай Индидэ ошоод байһан тухай

ДЕЛИ, мартын 27. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоян Индиин Худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Т. Т. Кришнамачаритай мүнөөдэр уулзаа.

Индийскэ талаһаа Худалдаа наймаанай ба промышленностиин министр Д. П. Кармаркар (хоёрдохи министр), Ниитын хүдэлмэриин, гэр байра барилгын ба хангалгын министр Сваран Синг, Худалдаа наймаанай ба промышленностиин министерствын секретаринууд Х. В. Р. Айенгар, К. Б. Лалл, Үйлэдбэриин хэрэгүүдые эрхилхэ министерствын секретарь С. С. Кера, Металлургическа промышленностиин министерствын секретарь С. Бхутхалингам, Худалдаа наймаанай ба промышленностиин, Үйлэдбэриин хэрэгүүдые эрхилхэ, Металлургическа промышленностиин министерствонүүдэй харюуцалгата хүдэлмэрилэгшэд уулзалга дээрэ байлсаа.

Советскэ талаһаа СССР-һээ Индидэ байдаг Посол М. А. Меньшиков, экономическа холбоо барисаанай хэрэгүүдые эрхилхэ главна управлениин начальнигай орлогшо П. А. Малетин, СССР-эй Гадаадын худалдаа наймаанай министерствын управлениин начальник В. Б. Спандарьян, СССР-эй посольствын экономическа советник В. А. Сергеев, СССР-һээ Индидэ байдаг худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ Г. П. Великий, СССР-эй Хара металлургиин министрын орлогшо В. Б. Хлебников, СССР-эй Хара металлургиин министерствоһээ Индидэ байдаг түлөөлэгшэ Г. Ф. Михалевич, Бхилайдахи металлургическа заводой барилгын главна инженер Н. Г. Краенко уулзалга дээрэ байлсаа.

Советскэ Союзай ба Индиин хоорондо худалдаа наймаа хүгжөөхэ ба экономическа харилсан ажаллалга бэелүүлхэ тухай асуудалнуудаар уулзалгын үедэ һанамжануудаа мэдүүлэлсэн байна.

А. И. Микоянай Индидэ ошоод байһан тушаа газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ

ДЕЛИ, мартын 27. (ТАСС). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо А. И. Микоянай Делидэ ерээд байһанда ба Премьер-Министр Дж. Нерутэй тэрэнэй уулзаһанда индийскэ газетэнүүд анхарал хандуулна.

А. И. Микоянай Делидэ ерээд байһан ба тэрээндэ хани халуун угталга эмхидхэгдэһэн тухай мэдээсэлнүүдые газетэнүүд нэгэдэхи хуудаһануудтаа, томо гаршагтайгуудаар толилоо. А. И. Микоянине делийскэ Палам гэжэ аэродром дээрэ угтаһые, мүн тэрэнэй Нерутэй хөөрэлдэһые харуулһан фотозурагуудые бүхы газетэнүүд толилоо.

А. И. Микоянай Нерутэй үсэгэлдэр хөөрэлдэһэн тухай газетэнүүд иигэжэ бэшэнэ. Энэ хөөрэлдөөнэй үедэ хоёр орондо алиндаашье хамаатай олон асуудалнууд, мүн уласхоорондын байдал хэлсэгдээ.

Уласхоорондын байдалые ямараар сэгнэдэг байһан тухайгаа Нерутэй А. И. Микояндэ хөөрэжэ үгэһэниинь мэдээжэ болоо гэжэ «Хиндустан таймс» газетэ бэшэнэ.

Н. А. Булганинай, Н. С. Хрущевой айлшалха үедэ индо-советскэ экономическа харилсан ажаллалга тухай программа зүбшэгдэһэн байгаа. Микоянай айлшалжа ерэхэ байдал, дурсагдаһан программада хамаатай элдэб практическа асуудалнуудаар индийскэ правительстволо хэлсэхэ хэжэ байна гэжэ «Таймс оф Индиа» газетэ заана.

Хитадай таряашад коммунистическэ партида ороно

ПЕКИН, мартын 27. (ТАСС). Хүдөө ажахыда кооперациин болгохын түлөө хүдэлөөнэй ехээр хүгжэжэ байха үедэ Хитадай Коммунистическэ партиин зэргэдэ абахые гуйһан олон мэдүүлгэнүүд Хитадай таряашадай зүгһөө ороно гэжэ хэблэл мэдээсэнэ. Жэшээлхэдэ, Цзянсу провинцида кооперациин бии болгохын түлөө хүдэлөөнэй үедэ 41.540 тарияашан КПК-гэй гэшүүндэ абтаа. Фуцзянь провинцида 1955 ондо 55 мянган хүн КПК-гэй гэшүүндэ абтаһан байна. Тэдэнэй 40 мянга үлүүтэйнь тарияашад юм. Фуцзянь провинциин хүдөө ажахын кооперативуудай бултандань шахуу партийна организацинууд байгуулагданхай. Хубэй провинцида һүүлэй жэлэй һарын турша соо 39.400 тарияашан КПК-гэй гэшүүн болоо.

Тунисай Национальна учредительнэ суглаанда болоһон һунгалтын дүн

ПАРИЖ, мартын 26. (ТАСС). Национальна учредительнэ суглаанай һунгалта үсэгэлдэр болоо. «Неодестур» гэжэ туниска буржуазно-националистическэ томо партиин толгойлдог «Национальна фронт» энэ һунгалтын үедэ 597.763 голос абажа, депутатска 98 һуурине бултыень эзэлээ гэжэ парижска үдэшын газетэнүүд мэдээсэнэ.

Национальна учредительнэ суглаанай түрүүшын заседани апрелиин 8-да болохо юм.

Баруун Түбэдтэ дардам харгы заһагдахань

ПЕКИН, мартын 27. (ТАСС). Синьхуа агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор Баруун Түбэдые ороной бусад хубинуудтай холбохо дардам харгын трассые шэнэлхэ хүдэлмэри Түбэдтэ дүүргэгдэбэ. Энэ харгын утань 1300 километр байха юм. Харгын эхэнхи хубинь дундуураа хэдэн хаданудтай ба жэжэхэн гол мүрэнүүдтэй жэгдэ газар дээгүүр гараха юм.

Сайгонско электростанциин хүдэлмэрилэгшэд забастовко хэбэ

ЛОНДОН, мартын 27. (ТАСС). Рейтер агентствын корреспондентын Сайгонһоо (Урда Вьетнам) дамжуулһанай ёһоор, Сайгоной главна электростанциин хэдэн зуун хүдэлмэришэн забастовко хэжэ городые электричествогүйгөөр үлөөбэ.

Электростанциин гурбан хүдэлмэришэние ажалһаань гаргаһанда эсэргүүсэлгын тэмдэг болгон энэ забастовко соносхогдоо.

Америкаска генерал Тайваньда ерэбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 27. (ТАСС). Дальна Востогтохи США-гэй агаарай-сэрэгэй базануд дээгүүр ябажа шалгалта хэһэн США-гэй тактическа авиацинэ командалагша генерал Вейлэнд Тайваньда ерээ гэжэ Тайбэйһээ мэдээсэнэ.

Вейлэнд Чан Кай-шитай, гоминдановска сэрэгэй дээдэ тушаалтай хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаад, американска сэрэгэй туһаламжа ехэдхэхэ тухай асуудалнуудые, тэрэ тоодо американска шэнэ тухэлэй реактивна самолёдуудые Тайваньда эльгээхэ тухай асуудалые тэдэнтэй зүбшэн хэлсээ.

Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэ олохые хүсэгшэдэй турнир нээгдэбэ

ГААГА, мартын 26. (ТАСС). Шатараар дэлхэйн чемпионой нэрэзэргэ олохые хүсэгшэдэй турнир мартын 27-һоо 30 хүрэтэр Голландида болохо юм. Шатарай уласхоорондын федерациин (ФИДЕ) тогтооһон гурим ёһоор энэ турнирта илажа гарагша шатараар дэлхэйн чемпион М. Ботвиннигтай матч хэхэ эрхэ олохо байна.

Арбан уласхоорондын гроссмейстернүүд: Д. Бронштейн, Е. Геллер, П. Керес, Т. Петросян, В. Смыслов, Б. Спасский (СССР), О. Панно, Г. Пильник (Аргентина), Л. Сабо (Венгри), М. Филип (Чехословаки) турнирта хабаадаха юм. Турнирай үедэ тэдэнэр хоор хоорондоо хоёр дахин наадаха юм. Тиимэ болохолоороо, 18 тур болохо байна. Турнирай главна судьягаар дэлхэйн экс-чемпион гроссмейстер Макс Эйве (Голланди) баталагдаа.

Турнирые нээлгын ёһолол мүнөө үдэшэ Амстердамда болоо. Турнирта хабаадагшад, ФИДЕ-гэй президент Ф. Рогард, Амстердамай бургомистр Д. Айи, М. Эйзе, турнирай эмхидхэлэй комитедэй гэшүүд, голландска олониитын болон хэблэлэй түлөөлэгшэд турнир нээлгын ёһолол дээрэ байгаа.

Голландиин шатаршадай союзай түрүүлэгшэ Стейнисэй, ФИДЕ-гэй президент Рогардын тобшохон амаршалгын үгэнүүдые хэлэһэнэй һүүлээр Амстердамай муниципальна соведэй гэшүүн А. Роос турнирые нээгдэһэн дээрэ соносхоо. Удаань жерби барилга болоо.

Иволгын аймагай центртэ республика доторо эгээн түрүүшынхээ вермаг нээгдэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус магазинай наймаалагша В. А. Кельберг буд байна.

А. Мантаевай

Түрүү сельпо

Барханай сельпо (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) Курумканай аймагай худалдаа наймаанай организацинуудай дунда түрүү һуури эзэлнэ. Энэ сельпо эд бараанай эрьесын түсэб һара бүри 120—125 процент дүүргэнэ. Мүн хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаха түсэбөө ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Февраль соо тус сельпо эд бараанай эрьесын түсэб 126, эд бараа худалдаха түсэб—116 процент дүүргэһэн байгаа.

Мүнөө сельпогой бүхы магазинуудта эд бараан дүхэрэн рэгдэнэ. Энэ арга хэрэ ашаар магазинуудай наймаа эд бараа асархаа ошоногүй нүүд таһалгаряагүйгөөр рилнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ нээгдэ хадань хүн зоной эдеэ хоол абадаг гурим байгуулагдаа чайнада эдеэ хоол һайнаар янзаар бүйлуулагдана. Эн шаһан мяхан, пельмень һайнаар бэлэдхэгдэнэ.

Д. Кол

Тобшо һонин

◆ Һаяхан Бургалтайн сомоной (Тори) хүдөөгэй библиотекэ Ч. Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо» гэһэн романаар уншагшадай конференци үнгэрөө. Конференцидэ эндэхи залуушууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, роман дотор харуулагдаһан арад зон, бурят баород арадай хани барисаан, Доржын образ тухай дэлгэрэнгүйгөөр үгэ хэлээ. Тус конференци ехэ һонирхолтойгоор үнгэрбэ.

Б. Сагаев.

◆ Закаменай аймагай Хамниин сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдтэ 1955 оной дүнгүүдээр ехэхэн олзо хубаагдаа. Адуушан С. Д. Нимаевай бүлэ 280 пүүд ороолһо, 5887 түхэриг мүнгэ, хонишон Ц. Будаева—140 пүүд орооһо, 4280 түхэриг мүнгэ, тарианажалын гэшүүн Е. Жаркой—орооһо, 3420 түхэриг мүнгэ үдэртөө абаба. Мүн бусад хозиингууд ехэ орооһо, мүнгэ байна.

◆ Багшанар Г. З. За Т. Б. Асташкова гэгшэдэй рилдэг Хонхолойн дунда һургуулиайн самодеятель коллектив Мухаршэбэрэй «Эрдэм» совхозой хүдэлмэри тэ концерт харуулба. Ко программада В. Гусевай дуун» гэһэн нэгэ акттай пьеса арадай болон советскэ композиторнуудай дуунууд, мүн басаган гэхэ мэтэ оролсоо.

М. Нам

З А Һ А Б А Р И

Манай газетын мартын 28-най номерто толилогдоһон «Ядерна шэнжэлгын Нэгэдэмэл институтые эмхидхэхэ тухай асуудалаар болоһон Уласхоорондын зүблөөн тушаа түгэсхэлэй мэдээсэл» гэжэ статьягай 2-дохи колонкын дороһоо 3-дахи абзацые «Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзһаа—СССР-эй Наукануудай академиин Президиумэй главна эрдэмтэ-секретарь академик А. В. Топчиев ба Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын коллегиин гэшүүн С. К. Царапкин, Украинска ССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн корреспондент, профессор доктор Блохинцев...» гэжэ уншаха таба.

Алдуу гаргагшадта хэм

Врачын зүбшэл

ДИФТЕРИ УБШЭН ТУХАИ

Дифтери—халдабаритай, сэхнидээ үхибүүдтэ хүрэдэг үбшэн юм. Мүн наһажаалшье хүнүүд дифтеригээр үбшэлдэг.

Гэбэшье, дифтери үбшэн медицинэдэ тон дэлгэрэнгыгээр шэнжэлэгдэнхэй, һайса танигданхай. Энэ үбшые үүдхэдэг микробиишье, тус микробой хүнэй бэе махабадые яажа эбдэдэгынь—хуу элирхэйлэгдэнхэй. Гадна, дифтери үбшэнтэй тэмсэхэ тон хүсэтэй арга—тариха тухэай сывороткэ олгогдонхой. Энэ хадаа хөөрэлдөөнэймнай шухала талань болоно.

Теэд, зарим түрэлхид энэ хүсэтэй арга тухай мэдэдэггүй дээрэһээ, үбшэлһэн үхибүүдээ үбшэнэйнь һүүжэжэ ехэдэшэһэн хойно, хожомдуужа врачта асардаг байна. Ямаршье үбшөөр, илангаяа дифтеригээр үбшэлхэдэнь, удааруулангүй врачта үзүүлхэ ёһотой. Тиигээдшье үбшэн бүхэние багаһаань, эхилхэһээнь эмнэхэ, аргалхада бэлээр, түргөөр дарагдадаг, һаладаг бшуу. Хожомдуулагдаһандаа һүжэржэ, ужаг болошоһон үбшэнтэй үхибүүе эмнэхэдэ, ехэ хүндэ, бии байһан бүхы арга, эмүүд тус үбшые дараха хүсөөр дуталдадаг юм. Тиимэһээ «эмтэ зүйн хэн энэ дары эмшэнэй үүдэ тоншо» гэжэ тон зүб хэлэгдэдэг.

Эхэнхи ушарта дифтери үбшөөр үбшэлһэн хүн тус үбшые тарадаг, халдадаг юм. Дифтеригээр үбшэлэгшын тангалайда, хоолуурта, мүн хүүгэн хэлэндэ, хамар соонь олоорсо үдэһэн микробууд, ханяаха, найтааха, хөөрэлдэхэдэнь шүлһэнөөрнь, аминаарнь гаража тарадаг, хажуудахи хүндэ халдадаг. Дифтери үбшэнэй микробууд ехэ удаан саг соо һаладаггүй, тиимэһээнь дифтеригээр үбшэлэгшын байһан таһагта нарин нягтаар дезинфекци хэжэ, арюудхаха хэрэгтэй.

Дифтери үбшые уридшалан сараха ябадалда бацилло-тараалга ехэ һаалта хэдэг. Юуб гэхэдэ, дифтеригээр үбшэлөөд эдэрэгшэд, мүн зарим элүүршье хүнүүд өөһэдөө үбшэлөөгүй элүүр ябажа дифтериинэ микробуудые бэедээ үдхөөд, хажуугаархидтаа тараадаг, халдаадаг байна. Тиимэһээ бацилло-тараалгатай тэмсэл хэдэгдэн. Жэшээлхэдэ, үхибүүе хүүгэдэй ясли, садта оруулхадаа, тэрэнэй тангалай, хамарһаань шүлһэ, нёлбоһыень абажа, дифтериинэ палочка бии гү, али үгы гү гэжэ шалгуулдагдан.

Дифтериинэ палочка нюдэнэй улхархай, хүүгэн хэлэн, тангалай мэтэ үнжэгэн зөөлэн, шүлһэтэй газарта ороод, айхабтар түргөөр үдэжэ, хоротой шүүһэ—дифтериинэ токсин гаргадаг. Тэрэ хоротой шүүһэниинь—токсининь хүнэй арһа эдижэ эмдээд, тэндээ хуурагайтуулжа хальһатаад, сэбэрүүтүүлдэг. Элүүр арһые хуурагайтуулхаһаа гадна, дифтериинэ палочкануудай токсининь хүнэй шуһанда орожо, тэнхээ тамир алдуулдаг, хахуулуурдаг ба иланганаа хүнэй зүрхэндэ, урааг тархида муу хойшолон үзүүлдэг. Дифтери үбшэн хүнэй бэедэ ороод, 2—7 хоног үнгэрһэн хойно задаржа, эли гарадаг. Эхилжэ гараһан ба тогтожо һүжэрһэн газарһаа дулдыдан, дифтери үбшэн хоолуур бахалзуурай, түбэнгиин, хамарай, нюдэнэй, хүйһэнэй гэжэ илгардаг. Иланганаа хоолзуур бахалзуурай, түбэнгиин ба нюдэнэй дифтери үбшэниинь аюултэй юм. Хоолзуур бахалзуурай дифтери гэшэнь ехэ олон дайралдадаг. Энэ түхэлэй дифтеригээр мүн будүүншье хүнүүд үбшэлдэг. Гэбэшье, иланганаа 3-һаа 7 наһатай үхибүүд бахалзуурай дифтериидэ олонхи ушартаа дайрагдадаг байна.

Дифтериидэ хүнгэшэгөөр дайрагдаһан үхибүүдэй халуунниншье ехээр өөдөө гарадаггүй, тамирынь зан хирдээл байдаг. Дифтеригээр хүндөөр үбдэхэдэ, хоолзуур бахалзуурайнь зөөлэн таланууднынь ехээр хабдажа, ами хаадаг, хатуу ба зөөлэн тангалайнь, хүүгэн хэлэниинь хуурагайтадаг, һудаһаанайнь сохисо һуладаг. Дифтеригээр хүндөөр үбдэһэн үхибүүнэй шарайнь сухирдаг байдаг. амилхадаа хэршигэнэдэг, хоолойнь һэлхэрдэг, хамарһаань шэнгэбтэр, шүһатай залхаг гоожодог, аминиинь нялуубтар үнэртэй болодог юм. Бахалзуурыень харахада, зөөлэн тангалай, хүүгэн хэлэниинь үргэлжэлдөө хүхэ боро үнгэтэй, заримдаа шуһаар холилдоһон үнгэрөөр хушагдашаһан байдаг. Һудаһаниинь түргэ түргэн цохидог. Халууниинь 38—40 градус болодог. Гэбэшье, иимэ хүндэ түхэлэй дифтери тон үсөөн дайралдадаг юм.

Хоолзуур бахалзуурай дифтери эхилхэдээ залһаа хоолойе хүндүүлхэй, шүлһэ залгихада үбшэнтэй болгодоггүй. Тиимэһээ үбшэниинь танихын тула, мүн үхибүүдэй халуунтай болохоодонь, хамшалгажа тэнхээ тамир алдахадань, зааал һаа бахалзуурыень нарин нягтаар харадаг, шэнжэдэг гуримтай.

Дифтеригээр үбшэлхэдэ, зүрхэн ехэ муудадаг. Дифтериин һүжэржэ, үбшэлэгшын зүрхэндэ даамжаран ороходонь, үхибүүнэй шарайнь сухигар сагаан болодог, ойнь гутадаг, гэдэһэн соонь үбдэдэг ба зүрхэниинь томо болодог байна. Юундэ гэдэһэ доторынь үбдэнэб гэхэдэ, элэгэнэйнь эрьесэ жэгдэ хэмһээ гараһанайнь, эльгэниинь томо болоно бшуу. Тиин дифтериин һүжэржэ, хүнэй зүрхэндэ даамжаран ороод, зүрхэнэй шүрбэһэ мяха гэмтээхэдэнь, үбшэлэгшэ ехээр дортодог байна.

Дифтериин хүнэй урааг тархида ороходонь, үбшэлэгшын зөөлэн тангалай гариттаад, гоншоотодог, хахадаг, сасадаг ба шэнгэн эдеэ ууха, эдихэдэнь хамараарнь гараашаха һанадаг. Гэбэшье, урааг тархида ороһон дифтериин энэ хойшолон аалаваршье һаа, зүгөөр хойшолонгүй һаладаг, эдэгэдэг. Харин дифтериин тон хүндэ хойшолонгуудай нэгэниинь амилуулдаг органой шүрбэһэ мяханай гэмтэлгэ, гаригтала болоно. Дифтеригээр үбдэжэ, амилуулдаг органойгоо шүрбэһэ балсуулгуудаа гаригтахадаа, хүн ехэ хүндөөр, һулаар амилдаг болодог, заримдаа амилханшье хэсүү болодог. Мүн дифтериин һүжэржэ зүрхэндэ ороходонь, бүхы наһандаа хүн зүрхэ муутай болошодог.

Түбэнгиин дифтеригээр ехэнхидээ гурбатай үхибүүд үбшэлдэг. Энэ дифтеригээр үбшэлэжэ эхилһэн үхибүүнэй хоолойнь һөөлдэдэг, пэр пэр гэһэн абяатайгаар ханиадаг юм. Саашаа болохододо үхибүүн, ехэ шуугаатайгаар, хүндөөр, ядаралтайгаар хиигалан амилдаг болохо. Юуб гэхэдэ, амилдаг агаарай һүрьежэ гарадаг түбэнгиин болон мэнгээрһэн хоолойн залхагтай хальһандань үнгэр тогтожо хуурагайтаад, агаарай ябадаг забһарые уйтаруулжархина бшуу. Тиимэһээ саг дарынь зохихо туһаламжа үзүүлээгүй һаань, үбшэлһэн үхибүүн бүтэшэжэ магад юм.

Хамарай дифтериин онсо илгаань юуб гэхэдэ, тэрээгээр үбшэлэгшэ тиимэ ехэ ядарал үзэдэггүй, зүгөөр хамарайнь нэгэ нүхэнһөөнь шуһандал залхаг үргэлжэдөө гоожожо ородог. Гадна, удаарууһан хамарай дифтери болбол түбэнгиин, бахалзуурай дифтери болон һүжэрдэг юм.

Тон аюултай хойшолонтой дифтериин нэгэниинь нюдэнэй дифтери болоно. Энэ дифтери ехээр һүжэрөө һаа, үбшэлэгшые тад һохор болгожорхидог байна. Нюдэнэй дифтеригээр үбшэлэгшын зүбхи соонь үнгэртэжэ хуурагайтаад, хабдартуулхадань, үбшэлһэн үхибүүд нюдөө нээжэ шадахаа болишодог. Нюдэнэй дифтери ехэнхидээ үбдэжэ ядаршаһан, мяха марягүй болоһон тулюур бэетэй үхибүүндэ хүрэдэг.

Хүйһэнэй дифтери хүхөөр байһан нарай нялха үхибүүндэ хүрэдэг. Тиихэдээ хүхэ боро үнгэтэй үнгэртэй хуурагайгаар хушаатай шарха хүйһэн дээрэнь бии болоод, тэрэниинь тойроод ехээр хабдашадаг юм. Хүйһэнэй дифтеригээр үбшэлһэн нарай үхибүүнэй бэень ехээр муудажа, мяха маряагаа гээдэг, хүхөө мууса хүхэдэг, халууниинь ехэ болодог байна.

Дифтеригээр үбшэлэгшэдэй үбшыень танижа, дары сагтань тэдэниние больницада хэбтүүлхэ, үбшэлэгшын гэртэ ехэ нарин нягтаар дезинфекци хэхэ хэрэгтэй. Дифтери үбшэнһөө хүнүүдые хамгаалхын тула, тус үбшэнһөө һэргылһэн тарилга хэхэ хэрэгтэй. Иимэ тарилгые түрэһөөр 11 һаратай үхибүүдһээ эхилээд, 8 наһатай үхибүүн хүрэтэр бултандань хэдэг юм, гэбэшье, дифтериһээ һэргылһэн тарилга хэхынгээ урда тээ, үхибүүндэ уушханай хаһадаа шалгаһан тарилга хэхэ ёһотой. Хэрбээ Пиркегэй реакцида уушханай ханиаднай бии гэжэ харуулаад байгаа һаань, дифтериһээ һэргылһэн тарилга хэхэдэ тодорхой.

Дифтериһээ һэргылһэн тарилга хорогүй болгогдоһон дифтериин палочкануудай токсиноор хэдэг. Энэ тарилга хэхэдээ, ... хин тарилгадаг. Түрүүшын тарилга хэхэд, гурбан долоо хоноһоо ... дэ хоёрдохёо тариадаг. ... тарилгыень хоёрдохи тарилгаһаа һүүлээр дүрбэн гү, али 6 һарын һүүлдэ һургуули тарилгадаг байна. ... терийнэ бээе гү, али үүлээр ... гаалхын тула заал һаа ... тарилгыень хүсэлдүүлхэ ... Юуб гэхэдэ, дифтериинэ ... тарилгынь хүсөөхэдэ, хүнэй ... дифтериинэ палочкануудай ... жэ шадаха тухай иммунитет ... болоод, 3—5 жэлэй турш ... теригээр үбшэлүүлхэгүй ...

Дифтери үбшые эмнэхэ ... сэтэй арга хадаа тэрэ үбшэнэй ... тухэай сывороткоор тарилга болоно. Иимэ сывороткоор ... дань үбшэниинь гансата ... буураха аядаа ородог. Дифтери ... бахалзуурай дифтеригээр ... ээрээр, ... муу ... сывороткоор тарилга һаа, ... нөөр эдэгэдэг юм. Энэ сыворотко ... тарюулһан үбшэлэгшын ... гаарнь шууяжа, уймэлдэжэ ... хуулха, хашараажа хэрэгтэй ...

Хэрбээ ехэ хүндөөр ... үхибүүнэй хоолойгоо, ами ... дажа дэмырэжэ ороо һаань ... резинэ хоолой ама руунь ... луулха, тэрээнэй туһа ... һаань операци хэжэ, ... болохонь хахалаад амилу...

Үхибүүдэй хэрбээ үбшэлэ... дэгтэй болоо һаань, тэрэ дары та хандаха хэрэгтэй.

М. ШАЛТЫКОВА, ... бшэние аргалагша.

Редакторай орлогшо О. ГОМБО...

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-42, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 41-59, пропаганды и перевода ... культуры и быта, промышленности—34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия — 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00725. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №...